

ARBETSPLAN

GODBY HÖGSTADIESKOLA

Lsåret 2020–2021

VÄRDERINGAR OCH VERKSAMHETSIDÉ	4
VISION OCH VÄRDEGRUND	4
VÄRDEGRUND OCH VERKSAMHETSIDÉ	4
UPPGIFTER OM SKOLAN	5
<i>Kontaktuppgifter</i>	5
ADMINISTRATION, LEDNING OCH ANSVARSFÖRDELNING.....	6
<i>Rektor</i>	6
<i>Vicerektor</i>	6
<i>Ledningsgrupp</i>	6
<i>Elevvårdsgrupp</i>	6
<i>Övriga grupper</i>	7
LÄSÅRETS ARBETSTIDER.....	7
SKOLDAGENS ARBETSTIDER.....	8
KLASSINDELNINGAR.....	8
RAST ÖVERVAKNING.....	9
LÄRARUPPGIFTER, PERSONALFÖRTECKNING	11
UNDERVISNINGSARRANGEMANG	12
TYNGDPUNKTS- OCH TEMAOMRÅDEN LÄSÅRET 2020–2021	12
LÄROMEDELSFÖRTECKNING	13
UNDERVISNINGEN.....	13
<i>Samlingar</i>	13
<i>Studioverksamhet</i>	14
TILLVALSÄMNER/PROFILUNDERVISNING	14
<i>Undervisning i valfria ämnen</i>	14
<i>Profilundervisning</i>	16
UNDERVISNING UTANFÖR SKOLAN.....	19
<i>Prao (praktisk arbetslivsorientering)</i>	19
<i>Nationella projekt/ samarbeten *</i>	19
<i>Övriga resor</i>	19
STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG	19
1. ALLMÄNPEDAGOGISKT STÖD.....	19
2. SPECIALPEDAGOGISKT STÖD.....	20
3. MÅNGPROFESSIONELLT STÖD	20
<i>Stödundervisning</i>	20
<i>Samordnad specialundervisning</i>	21
<i>Specialklassundervisning</i>	21
TIMFÖRDELNING	21
UTVÄRDERING, UPPFÖLJNING OCH BEDÖMNING	24
UTVECKLINGSSAMTAL.....	24
ELEVBEDÖMNING.....	24
<i>Betyg och bedömning</i>	24
<i>Bedömning i ansvar och samarbete</i>	24
UTVÄRDERING AV SKOLANS VERKSAMHET.....	25
ANSVARSGRUPPER	26

HÄNDELSEKALENDER LÄSÅRET 2020-2021	27
ELEVENS OCH VÅRDNADSHAVARNAS INFLYTANDE	28
<i>ELEVRÅD</i>	28
<i>SAMARBETET MED HEMMEN</i>	29
<i>Wilma- vår webbaserade kommunikationskanal</i>	29
<i>Skolråd</i>	29
SKOLSKJUTS	30
LÄRARNAS ARBETE	30
<i>Lärarkollegiets samplanering</i>	30
FORTBILDNINGSPLAN	31
SAMARBETE MED ANDRA SKOLOR	32
<i>Distriktssamarbete</i>	32
<i>Stadieövergångar</i>	32
SAMARBETE SKOLA - SAMHÄLLET	32
<i>Fältarna</i>	32
<i>Prao</i>	32
<i>Dagsverke</i>	32
<i>Församlingen</i>	32
<i>Lucia</i>	33
VÄLMÅENDE, SÄKERHET OCH TRYGGHET	33
<i>ELEVVÅRD</i>	33
SKOLANS PLANER	33
<i>Skolans trivsel- och ordningsregler</i>	33
ÖVRIG VERKSAMHET	35
ELEVFORTECKNING	35
UNDERVISNINGENS INNEHÅLL, KURSPLANER	37
SVENSKA	37
SVENSKA FÖR ELEVER MED ANNAT MODERSMÅL	38
MATEMATIK	39
BIOLOGI	42
GEOGRAFI	45
FYSIK	46
KEMI	48
HÄLSOKUNSKAP	50
RELIGIONSKUNSKAP	51
SAMHÄLLSKUNSKAP	52
HISTORIA	54
MUSIK	56
BILDKONST	58
TEXTILSLÖJD	59
TRÄ- OCH METALLSLÖJD	60
GYMNASTIK OCH IDROTT	61
HEMKUNSKAP	65

ENGELSKA A1-SPRÅK.....	66
FINSKA A2-SPRÅK	69
FINSKA B2-SPRÅK	70
TYSKA B-SPRÅK	72
FRANSKA B-SPRÅK	75
TILLVAL SVENSKA	77
TILLVAL ENGELSKA	79
ELEVHANDLEDNING	79

VÄRDERINGAR OCH VERKSAMHETSIDÉ

VISION OCH VÄRDEGRUND

GODBY HÖGSTADIESKOLA- Tillsammans i framkant

Vårt främsta uppdrag är att alla elever på Godby högstadieskola **mår bra, känner sig trygga** och **når sina och utbildningens mål**. Vi strävar efter att utbilda ansvarsställande demokratiska medborgare vars handlingar präglas av kunskap, öppenhet, tolerans, empati och förmåga att samarbeta.

VÄRDEGRUND och VERKSAMHETSIDÉ

Tillsammans

Med kompetens och engagemang arbetar vi tillsammans och systematiskt för varje elevs bästa. I Godby högstadieskola strävar vi efter att vår skolkultur är positiv där olikheter ses som en styrka där eleverna i samspel med varandra, lärarna och övrig personal visar respekt och hänsyn, har roligt och utvecklas tillsammans.

Framkant

Vi strävar efter att hålla oss i framkant vad det gäller digitalisering och tillägna oss pedagogisk forskning. Att ge våra elever verktyg som samtidigt kräver och ger en stabil grund för ett livslångt lärande. Godby högstadieskola har valt att satsa på digital kompetens. Således har samtliga elever en egen lärplatta som verktyg för att på ett flexibelt sätt tillägna sig kunskap som förmedlas.

Trivsel och välmående

Fysiskt och psykiskt välmående är lika viktigt som att eleverna når sina och utbildningens mål. Eftersom vi tror på att rörelse har en positiv inverkan på både lärande och välmående lägger vi stor vikt vid fysisk aktivitet. Vidare har skolan flera olika stödinsatser vars uppdrag är att skydda och värna om elevernas trivsel och välmående, såsom antimobbingsråd, elevvårdsteam, studioverksamhet, ART-undervisning, skolcoach, rastvakter och temadagar.

Trygghet och tillit

För oss är det viktigt att utmana eleverna på rätt nivå för att de ska utveckla sin fulla potential. Att lära sig nya saker och befinna sig utanför sin bekvämlighetszon kan kännas både obekvämt och ansträngande. En trygg tillitsskapande miljö där eleven alltid är i fokus är därför en grundsten i vår organisation. Vi satsar på en hög vuxentäthet där alla elever har minst en vuxen att anförtro sig till. Vi har en fungerande elevvård som arbetar systematiskt för att ge alla elever och medarbetare rätt stöd i rätt tid.

Kunskap och inflytande

Personalens formativa och språkutvecklande förhållningssätt skapar goda förutsättningar för att nå verksamhetens mål. Vi tänker gott om våra elever där den pedagogiska personalen fokus är att förmedla ett dynamiskt tankesätt och synliggöra lärandet så att alla elever får ett sätt att tänka som öppnar upp för att de utvecklas så långt som möjligt utifrån deras egna förutsättningar och mål. Elevinflytande, ett gott samarbete med hemmen och demokratiska värderingar genomsyrar skolans verksamhet genom klassråd, elevråd och skolråd. Elevernas och personalens erfarenheter, kunskaper och förmågor tas tillvara och ett gott samarbete med hemmen är en förutsättning för ett framgångsrikt arbete i skolan.

Tydlighet och struktur

Vi är noggranna med att upprätthålla en god studiero samt en tydlighet och struktur i vårt pedagogiska och fostrande uppdrag. Eleverna kan känna sig trygga med detta. För att uppnå detta har Godby högstadieskola ett tydligt ramverk för regler som gäller inom verksamheten.

Vi, närmiljön och omvärlden

Nationella och lokala projekt skapar förutsättningar för att eleverna övar sig i kommunikativ förmåga samt får en större förståelse för samhället och världen som helhet. Ämnesområden som premieras är miljö, jämställdhet och kultur i syfte att skapa öppenhet, tolerans och samarbetsförmåga.

UPPGIFTER OM SKOLAN

Elevantal: 235 elever

Antalet lärare: 31

Antalet övrig personal: 1 rektor, 1 kanslist, 1 skolcoach, 3 elevassistenter, 3 kökspersonal, 1 fastighetsskötare och 3 lokalvårdare.

Kontaktuppgifter

Adress: Godby högstadieskola, Skolvägen 4, 22410 Godby

Webbsida: www.ghs.ax

E-postadress: fornamn.efternamn@ghs.ax

Kansli: Tel. 43 1211

Rektor: Tel: 43 1210/ 0400164745

Lärarrum: Tel: 43 1212

Fastighetsskötare: Tel: 43 1213/ 04573449960

Kök: Tel: 43 1240

ADMINISTRATION, LEDNING OCH ANSVARSFÖRDELNING

Rektor

Vikarierande rektor Sofi Ekholm

sofi.ekholm@ghs.ax

tel. 431 210 eller 040-016 4745

Vicerektor

Zandra Axelsson

zandra.axelsson@ghs.ax

tel. 431 212

Alltid då rektorn är tjänstledig eller sjuk vikarierar vicerektorn. Om även vicerektorn är borta vikarierar Anna-Lena Beckman, som sitter i ledningsgruppen.

Ledningsgrupp

Under läsåret 2020–2021 består ledningsgruppen av rektor Sofi Ekholm, vicerektor Zandra Axelsson, lärare Jens Lindholm som har ansvar att lyfta frågor inom pedagogisk utveckling, lärare Jonas Eriksson som har ansvar att lyfta frågor om digitalisering och lärare Anna-Lena Beckman som har ansvar att lyfta frågor inom elevhälsa och specialpedagogik. Ledningsgruppsmöten hålls måndagar kl. 14:30. Protokollen publiceras på Showbie.

Elevvårdsgrupp

Elevvårdsarbetet är uppdelade i två olika team på följande sätt:

Lilla EVG
<ul style="list-style-type: none"> • Rektor • Speciallärare • Kurator • Skolcoach • Elevhandledare
Stora EVG
<ul style="list-style-type: none"> • Rektor • speciallärare • Kurator • Elevhandledare • Skolhälsovårdare • Skolpsykiolog

Lilla EVG hålls två torsdagar i månaden kl. 14:30. En gång per månad hålls stora EVG.

Klassföreståndarna/ämneslärarna äger elevärendena. Ärendena anmäls till speciallärarna. På mötet närvarar elevvårdsgruppen samt berörda personer, om behovet finns. Beslut om vidare åtgärder görs och klassföreståndaren/läraren får åtgärden i retur. Elevvårdsgruppen utvärderar sitt arbete i slutet av läsåret.

Övriga grupper

- Krisgrupp: rektor, vicerektor, skolkurator, skolpsykiolog och skolhälsovårdare.
- Anti mobbningsgruppen Amor: två lärare och skolcoach.
- Elevrådsgrupp: två lärare, skolcoach samt en elevrepresentant från varje klass samt en suppleant.
- Arbetsskyddskommission: skoldirektör: arbetarskyddschef, lärare: arbetarskyddsfullmäktige, suppleant: en lärare. Kanslist och kurator.
- Pedagoger- sakkunniga inom läsplatton: fyra lärare.

LÄSÅRETS ARBETSTIDER

Arbets- och lovtider:

HÖSTTERMINEN	Ti 18.08.2020 – ti 22.12.2020
Höstterminen inleds	to 18.8.2020
Höstlov	to 15.10.2020 – fr 16.10.2020
VÅRTERMIN	to 7.1.2021 – ti 8.6.2021

Sportlov	må 22.2.2021- fr 26.2.2021
Påsklov	fr 2.4.2021-må 5.4.2021
Lov i samband med Kristi himmelfärd	fr 14.5.2021

SKOLDAGENS ARBETSTIDER

Skolan börjar varje morgon kl. 08.30 och slutar 14.25. Avvikande start- och sluttider kan förekomma men då inom ramen för hur många dagar eleverna vistas i skolan i enlighet till läroplanen.

Måndag

Lektioner	Åk 7	Lektioner	Åk 8-9
Klassråd	8.30-9.00	Klassråd	8.30-9.00
Lektion 1	9.00-9.40	Lektion 1	9.00-9.40
Lektion 2	9.50-10.30	Lektion 2	9.50-10.30
Lektion 3	10.40-11.20	Lektion 3	10.40-11.20
Lektion 4	11.30-12.10	Lunch åk 9 åk 8	11.20-12.10 11.20 11.40
Lunch	12.10-12.50	Lektion 4	12.10-12.50
Lektion 5	13.00-13.40	Lektion 5	13.00-13.40
Lektion 6	13.45-14.25	Lektion 6	13.45-14.25

Tisdag-fredag

Lektioner	Åk 7	Lektioner	Åk 8-9
Lektion 1	8.30-9.15	Lektion 1	8.30-9.15
Lektion 2	9.25-10.10	Lektion 1	9.25-10.10
Lektion 3	10.20-11.05	Lektion 2	10.20-11.05
Lektion 4	11.15-12.00	Lunch åk 9 åk 8	11.05-11.50 11.05 11.25
Lunch	12.00-12.45	Lektion 4	11.50-12.35
Lektion 5	12.45-13.30	Lektion 5	12.45-13.30
Lektion 6	13.40-14.25	Lektion 6	13.40-14.25

KLASSINDELNINGAR

För att öka elevernas möjligheter till fördjupning inom sina egna intresseområden indelas eleverna efter intresseval i så kallade **profilklasser** (gäller åk 8-9 läsåret 2020-2021). Skolan erbjuder fyra profiler: Kreativ, Media & Språk, Idrott och Naturvetarna.

En ny läroplan träder i kraft hösten 2021 och med den förändras timfördelningen. Det innebär att profilerna kommer att försvinna (åk 8 och 9 fullföljer sina profiler) och mer timmar läggs på konst- och färdighetsämnen, historia och samhällskunskap och svenska. Vi har valt att tillämpa

den nya timfördelningen för åk 7 redan nu. De följer alltså från hösten 2020 den nya timfördelningen. Se s.23.

ÅK 7 Antal: 89	Klassföreståndare:
Åk 7A 16+2* elever	
Åk 7B 18 elever	
Åk 7C 19 elever	
Åk 7D 17 elever	
Åk 7E 18 elever	
ÅK 8 Antal:	Klassföreståndare:
Åk 8A 17 elever	
Åk 8B 14 elever	
Åk 8C 15 elever	
Åk 8D 16 elever	
Åk 8E 14+ 2* elever	
ÅK 9 Antal:	Klassföreståndare:
Åk 9A 17+3*elever	
Åk 9B 18 elever	
Åk 9C 15 elever	
Åk 9D 14 elever	
SUMMA: 235 elever	

*=specialklasselever

RAST ÖVERVAKNING

Varje rastvakt tilldelas ett ansvarsområde ute, källaren eller inne. Om behov finns kan rastvakter utökas i antal. Om lärare är sjuka eller tjänstlediga informeras vikarien om aktuell rastvakt. Assistenterna är ute största delen av elevernas raster.

	Måndag		Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
		09:15-09:25				
09:40-09:50						
		10:10-10:20				
10:30-10:40						
		11:05-11:20				
11:20-11:35		11:20-11:35				
11:35-11:50		11:35-11:50				
11:50-12:00						
12:00-12:10		12:00-12:15	MC	MC	VL	PL
12:10-12:25						
		12:15-12:30				
12:25-12:40						
		12:30-12:45				
		12:30-12:45				

12:40- 12:55						
12:50- 13:00						
		13:30- 13:40				
13:40- 13:45						
14:25- 14:35 BUSSVAKT		14:25- 14:35 BUSSVAKT				

f   Frukt åt åk7 i
         matsalen
u   Utevakt
Kä   Källare

LÄRARUPPGIFTER, PERSONALFÖRTECKNING

Namn:	Ämne:	Klassf.:
	Eng, Sv, spec.	7A
	Ma, Fy	7D
	Fy, Ke, Ma	8A
	Sv, Hi, vicerektor	7A
	Ke, Ge, spec	8D
	Hk, Gy	8A
	lokalvårdare	
	Bespisningschef	
	skolpsykolog	
	Bild, En, Ge	9B
	Ssp	9B
	Vikarierande rektor	
	Studion	7D
	Ma, Fy, Ge	9D
	Hi, Samh, ART	8C
	lokalvårdare	
	Ty, Fi	7C
	Sv2, Eng	7B
	Hä, Gy	7E

Ty	
Dietkock	
Studiehandledare	
Elevassistent	
Fastighetsskötare	
Fi, Gy	8B
Studion, Hi	
Dataansvarig	
Bi, Hä	9A
elevassistent	
Ssp	8C
Skolkurator	
En, Sv	8D
Sv, Hi	9C
Skolcoach, ART	
Specialklasslärare	
Sl	7E
Elevassistent	
Gy, Hä	9C
En, Fr	7C
Mu	7B
Ma	8B
Re, Ge, ART	9A
lokalvårdare	
köksbiträde	
kanslist	
Tx	9D
Studion	

UNDERVISNINGSSARRANGEMANG

TYNGDPUNKTS- OCH TEMAOMRÅDEN läsåret 2020–2021

Ny läroplan

Den nya läroplanen beräknas träda i kraft i augusti 2021.

De övergripande målen är att stärka enhetligheten och likvärdigheten mellan skolor på Åland. Få en uppdaterad läroplan som följer den reviderade skollagen. Få ett tydligt styrdokument som möter de nya krav samhället ställer på skolan samt förtydliga målbeskrivningen inom ämnesdelen och skapa riktlinjer för ämnesövergripande samarbete.

Utdrag från www.utbildning.ax

Implementeringsarbetet för Godby högstadieskola görs under läsåret med fortbildning, diskussioner och deltagande i ämnesgrupper som Landskapsregeringen ordnar.

Två tutorer ska i samarbete med skollädaingen implementera den nya läroplanen under de kommande läsåren. Under läsåret 2020-2021 ligger fokus på områdena mål i undervisningen, synligt lärande följt av ämnesdelarnas uppbyggnad. Temaområdena är givna av Landskapsregeringen.

Positiv psykologi - en välmående skola

Positiv psykologi är vetenskapen om vad som får oss att må bra mentalt. Hur vi kan blomstra som människor och vara tillfreds med livet. Om hur vi människor fungerar då vi fungerar som bäst, hur vi når vår fulla potential. Hur vi bygger upp motståndskraft och resurser för att hantera svårigheter och förebygger psykisk ohälsa.

Positiv psykologi kan anammas i skolan på olika sätt där det kan undervisas som kunskapsområde, integreras i undervisningen i olika ämnen, integreras i skolans traditioner och hur vi förhåller oss till varandra i skolan. Det kan i sin tur förebygga depression och ångest, öka elevernas och personalens välbefinnande, motivation och engagemang.

Den pedagogiska personalen kommer att få en föreläsning i Positiv psykologi, den 14.8 på årets Kickoff som ordnas av Ålands landskapsregering.

Under läsåret jobbar vi regelbundet med styrekort för att stärka elevernas och personalens välbefinnande och för att öka elevernas engagemang och motivation för sin egen inläring.

LÄROMEDELSFÖRTECKNING

Se. Bilaga

UNDERVISNINGEN

Godby högstadieskola är en 1–1 skola, vilket innebär att skolans elever och lärare jobbar med lärplattor som ett verktyg i undervisningen. Detta innebär att eleverna får låna en lärplatta för att använda i skolarbetet i skolan och hemma. För att göra lärplattorna till ett naturligt verktyg i undervisningen har vi fyra pedagoger som stöttar elever och lärare i arbetet med lärplattorna.

Samlingar

Varje måndag börjar skoldagen med klassråd. Klassföreståndarna träffar då sina klasser i 30 minuter. Under denna samling ges information, fostrande samtal hålls och arbete med styrkekort (positiv psykologi) sker.

Inför varje lektion sker en liten samling då närvaro kontrolleras och information ges.

Studioverksamhet

Studioverksamheten är en ny undervisningsform från och med hösten 2018. Det är en undervisningsform i smågrupper för elever som befinner sig inom det allmänpedagogiska stödet men som är i behov av en mindre, tryggare inlärningsmiljö. I studion erbjuds olika flexibla lösningar för att tillgodose elevens individuella behov.

TILLVALSÄMNER/PROFILUNDERVISNING

Undervisning i valfria ämnen

Skolan erbjuder eleverna att läsa de valbara språken finska, tyska och franska och är fördelade på följande sätt:

A2- språk: finska (3 veckotimmar)

Eller

Studier

Elever som inte valt A2-språk har istället studier 3 lektioner. Studier innebär studieteknik av olika slag, läsläsning samt stöd för eleverna i planerandet kring sin skolgång. Tyngdpunkten ligger även på läsning av skönlitterära böcker. För åk 7 är en av dessa lektioner specifikt ägnad åt lässtrategier.

B1- språk: tyska, franska eller finska (2 veckotimmar)

Eller

Praktiskt och teoretiskt tillval åk 7

Elever som inte valt B1-språk har istället en lektion praktiskt tillval och en lektion teoretiskt tillval. Innehållet varierar från år till år. Läsåret 2020-2021 är det teoretiska tillvalet matematik och det praktiska tillvalet är rörelse och pulsträning. På vårterminen finns även bild som tillval.

Engelska- och svenskatillval åk 8–9

Elever som inte väljer B1-språk har istället en lektion tillval svenska (TvSv) och en lektion tillval engelska (TvEn). Nedan beskrivs kursinnehållet.

Tillval engelska

Årskurs 8

- Measurement

- People
- Sport and tv.
- Transport and History
- New York
- Natural disasters
- Civil Rights Movement
- Uppgifter i åk 8 har fokus på USA's historia och kultur.

Årskurs 9

- Crime
- Fashion
- Transport
- Relationships
- Australia
- Movie World
- Space

Tillval svenska

Tillval svenskas syfte är att stärka elevernas kunskaper i att läsa, skriva och tala och därmed bidra till att ge eleverna möjlighet att öka sina resultat i svenska och övriga ämnen. Fokus ligger därför till stor del på läsning och läsförståelse, men också på övningar kring skrivande och talande.

Tillval svenska anknyter mycket till svenskan och svenskans olika arbetsområden. Det finns ett grundinnehåll att utgå ifrån i b-svenskan, men innehållet styrs även utifrån de olika gruppernas behov.

Årskurs 8

Lässtrategier

Repetition av lässtrategierna och utveckla svaren.

Nyheter/journalistik

Läsning av nyhetstexter. Källkritik och myter och sägner.

Skriva

Genomgång av novellgenren. Träna på att bearbeta texten.

Dikter och beskrivningar

Läsa dikter. Träna på att känna igen och skriva miljö- och personbeskrivningar.

Läsning av skönlitterär bok

Läser och fyller i läsjournal.

Talövningar

Faktatext

Träna på att referera/omformulera en text.

Årskurs 9

Lässtrategier

Repetition av lässtrategierna och utveckla svaren.

Presentationsteknik

Hur håller man ett bra föredrag? Presentation, layout och kroppsspråk. Retorik och skriva tal.

Deckare

Läsa utdrag eller deckarnoveller. Läsa om deckares uppbyggnad och olika slags deckare.

Klassiker

Läsa och diskutera. Skriva en robinsonad.

Profilundervisning

Här nedan beskrivs tillvalsämnet profilundervisning, med reservation för eventuella ändringar.

Idrottsprofilen

Årskurs 8

Här har vi extra idrott 2 timmar i veckan. Vi provar på många olika lekar och idrotter. I mån av möjlighet testar vi olika trendidrotter samt olika sommar och vinteridrotterna. Vi lär oss mer om ledarskap. Eleverna får i grupp planera och leda en egen lektion med valfritt tema.

Årskurs 9

Här har vi extra idrott 2 timmar i veckan. Vi provar på många olika lekar och idrotter. Eleverna får genomföra ett dansprojekt, där eleverna själva planerar och gör egen koreografi till en vald låt. Eleverna får genomgå en ledarskapsutbildning där både teori och praktik ingår. Under våren är våra elever hjälpledare under prova på dagarna som arrangeras av Ålands idrott.

Profildagar

Under profildagarna (tre per läsår) testar vi på många olika idrottsgrenar. Vi provar på det mesta man kan göra i idrottsväg på Åland, alltifrån hästar till motorsport, skytte och paddling. Eleverna är blandade med övriga årskurser.

Kreativa profilen

Årskurs 8

Temat för årskurs 8 är:

De rätta teknikerna

Kreativ timme - Animation, rörliga bilder
Textilslöjd - Garnteknologi
Trä/metallslöjd - Bruksföremål/ slöjdtekniker

Årskurs 9

Vi utvidgar våra vyer genom att skapa egna eller grupp-projekt
Kreativ timme - Film/eget projekt
Textilslöjd - Festkläder
Trä/metallslöjd - Bruksföremål/ slöjdtekniker, eget projekt

Profildagar

Under året hålls tre profildagar då eleverna under en hel dag fördjupar sig i sina projekt. Under året kommer vi att göra en resa/studiebesök inom Åland.

Media- & Språkprofilen

Årskurs 8

Historiska nyheter

Vi presenterar en historisk händelse med hjälp av dagens medier; tidningsartiklar, podcasts och nyhetssändningar. Eleverna väljer en händelse ur historien som de presenterar med tre olika medier; traditionell tidningsartikel, en radiosändning (podcast) och en nyhetsinspelning. Appar som används är: Pages, GarageBand, AVR Pro och iMovie.

Programmering

Vi lär oss grunderna i programmering med appen Swift Playgrounds, där vi programmerar spelfigurer att gå i vissa mönster och utföra bestämda kommandon.

Egna filmprojekt

Eleverna planerar och genomför egna filmprojekt. Det kan vara animation, reklam eller kortare spelfilmer.

Profildagar

På profildagar bekantar vi oss med programmering, animering och besöker Nya Åland och ett av våra tryckerier.

Årskurs 9

Spanska

Vi lär oss praktisk spanska som är bra att ha på resor och vid restaurangbesök. Vi lär oss nyttiga fraser inom mat, mode och sport. Vi tar också del av kulturella traditioner i spansktalande länder.

Matlagning och kokbok

Vi kombinerar matlagning och media. Vi tillagar typiska spanska rätter samtidigt som vi skapar digitala, interaktiva kokböcker.

Profildagar

Under profildagarna lär vi oss mer om kulturella traditioner, gör egna piñatas, lagar mat och arbetar med kokboken. På profildagen i maj kommer klassen att besöka Tekniska museet i Stockholm. Där får eleverna vara med och producera en riktig nyhetssändning i deras medialabb. Eleverna gör allt från att hitta och skriva dagsfärska nyheter, jobba med ljud- och ljustekniker, sköta kameror och prova på att vara nyhetsuppläsare.

Naturvetarna

Årskurs 8–9

Teknatur

Vi jobbar i projektform med mindre och större projekt inom området teknik, fysik och natur. Målet är att vi vårterminen i åk 9 ska kunna åka till Teknaturtävlingen i Helsingfors och presentera vad vi gjort. Tidigare projekt har t.ex. varit självgående färja, livesänd fågelholk och bottenfärg till båtar.

Natur och kemi

Vi börjar med ett katastrofprojekt där vi fördjupar oss i naturkatastrofer av olika slag. Sedan jobbar vi vidare efter vad gruppen är intresserad av. Det kan vara fördjupningar inom biologi, genteknik, kemi och naturgeografi. Vi har t.ex. gjort vattenprojekt med Ålands vatten och vertikala odlingar i returmaterial.

Profildagar

Vi gör en resa per årskurs där vi besöker Tom Tits i Södertälje, Naturhistoriska riksmuseet samt i åk 9 en resa till Teknatur i Helsingfors. Åk 9 har också två dagar med legorobotprogrammering. Vårens profildag tillbringas vi om möjligt ute, åk 8 vandring Geta. Den återstående profildagen ägnas vi åt teman som kan vara inom området fysik, teknik och kemi. Vi bygger broar, båtar, kul kemi, färgtema o.s.v.

Temadagar åk 7

Åk 7 kommer att ha temadagar med olika program då profildagarna äger rum, t.ex. Lära-känna dag och prova på en profil.

UNDERVISNING UTANFÖR SKOLAN

Prao (praktisk arbetslivsorientering)

Elever i årskurs 9 får möjlighet att prova på en vecka ute i arbetslivet. Detta görs två gånger per läsår, en gång på höstterminen och en gång på vårterminen. Eleven får själv möjligheten att välja arbetsplats med stöd av vår elevhandledare.

Nationella projekt/ samarbeten *

Konsttestarna

Vi deltar i kulturprojektet Konsttestarna, där ges ungdomar i årkurs åtta från hela landet möjlighet att uppleva och utvärdera konst. Projektet sträcker sig från 2017-2020. I år innebär ett besök vid Ålands konstmuseum. Till projektet hör också uppgifter som eleverna gör tillsammans med berörda lärare.

Språkutbyte

Skolan har språkbadsutbyte med Hiidenkiven koulu i Helsingfors och Luostarivuoren koulu i Åbo. Under detta läsår kommer kontakten att ske via nätet. Besöken uteblir detta läsår. Projektet har startats som ett led i strävan att höja statusen för skolämnet finska. Dessutom ger projektet ett ypperligt tillfälle att praktisera och lära sig mera finska.

Språkresor till Tyskland och Frankrike planeras även för elever som läser tyska och franska.

Övriga resor

Profileresor förekommer till Tom Tits i Södertälje, Naturhistoriska riksmuseet samt en resa till Teknatur i Helsingfors.

*Reservationer för förändringar kan förekomma med tanke på restriktioner gällande resor.

STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG

Specialundervisningen fördelas mellan alla skolans klasser och undervisningen ges såväl i klass, mindre grupp eller enskilt och inriktas främst mot basämnena svenska, matematik och engelska. Skola följer det av Landskapsregeringen bestämda trestegsstödet.

1. ALLMÄNPEDAGOGISKT STÖD

Det allmänpedagogiska stödet använder vi flexibla undervisningsarrangemang för differentiering av undervisningen där ämneslärarna stöder eleverna i att förstå målen med undervisningen utgående från elevernas behov och förutsättningar.

Inom det allmänpedagogiska stödet får elever som är i behov av stöd, handledning i smågrupper eller individuella samtal av ämneslärare, klassföreståndare, skolcoach, speciallärare eller elevhandledare om studievanor, studieteknik och strategier för att klara skolgången. Tillfällig smågruppsundervisning, olika arrangemang vid prov och bedömning, är också exempel på åtgärder inom det allmänpedagogiska stödet. Skolan erbjuder även läxläsningsstöd för elever som inte läser språk.

När en elev verkar vara i ett mera kontinuerligt stödbehov gör klassföreståndarna en pedagogisk bedömning. Samtliga stödåtgärder inom det allmänpedagogiska stödet dokumenteras på blanketten om pedagogisk bedömning och lämnas in till elevvårdsgruppen för rekommendation av vidare stödåtgärder. Rektor fattar beslut om stödåtgärder utgående från elevvårdsgruppens rekommendation. Pedagogiska bedömningen undertecknas av elev, vårdnadshavare, klassföreståndare eller annan ansvarig lärare och rektor. Den undertecknade blanketten arkiveras på skolan.

2. SPECIALPEDAGOGISKT STÖD

Ett åtgärdsprogram görs upp av klassföreståndaren med handledning och stöd av speciallärare och berörda ämneslärare. Stödbehoven diskuteras med eleven och vårdnadshavarna före uppgörande av ett åtgärdsprogram. Utlåtanden och utredningar tas i beaktande vid upprättande av åtgärdsprogrammet. Åtgärdsprogrammet utvärderas tillsammans med elev och vårdnadshavare i slutet av varje termin. Utvärderingen dokumenteras på åtgärdsprogrammet. Utskriften av åtgärdsprogrammet undertecknas av elev, vårdnadshavare, klassföreståndare eller annan ansvarig lärare och rektor. Utskriften arkiveras på skolan. I Wilma ser berörda lärare åtgärdsprogrammen.

3. MÅNGPROFESSIONELLT STÖD

För elever som inte klarar av godkända betyg trots det stöd som ges inom specialpedagogiska stödet gör speciallärare en pedagogisk utredning. Vårdnadshavarna kontaktas före uppgörandet av den pedagogiska utredningen och stödbehoven beskrivs tydligt för vårdnadshavarna och eleven. Vad en anpassning betyder för fortsatta studier presenteras och förklaras till elev och vårdnadshavare. Den pedagogiska utredningen lämnas in till elevvårdsgruppen som granskar och vid behov kompletterar utredningen varefter vårdnadshavarna får ta del av utredningen och skriva under. Den pedagogiska utredningen lämnas in till skoldirektören tillsammans med ett utkast till en individuell plan och övriga sakkunnigutlåtande bland annat av skolpsykolog. Skoldirektören fattar beslut om överföring till mångprofessionellt stöd. När eleven sedan är överförd till mångprofessionellt stöd/anpassad kurs utarbetas en individuell läroplan i de/det aktuella ämnet/ämnena.

Stödundervisning

Inom det allmänpedagogiska stödet erbjuds också stödundervisning av ämneslärare.

Behoven kommer oftast i samband med prov eller hög frånvaro. Inom det allmänpedagogiska stödet har även ämneslärare möjlighet att få konsultation av speciallärare eller rektor.

Samordnad specialundervisning

Skolans resurs för samordnad specialundervisning är 48 veckotimmar fördelad på två speciallärare. Ansvaret delas enligt följande:

- 7-9 A och D
- 7-9 B, C och D

Specialklassundervisning

I skolan finns en specialklass. I klassen går elever som är överförda till mångprofessionellt stöd i minst tre ämnen. Elever överförda till mångprofessionellt stöd i ett eller två ämnen får sin undervisning i de ämnena i specialklassen, övriga ämnen läses i storklassen. I varje ämne eleven är överförd i skall en individuell plan göras för läsåret. Planen utvärderas minst en gång per läsår. I specialklassen arbetar en specialklasslärare och en assistent. Ämneslärare har till viss del undervisning i specialklassen.

TIMFÖRDELNING

Den nya läroplanen medför förändringar i timfördelningen. För att garantera kvalitet och rätt antal timmar för alla elever så har vi valt att införa förslaget om den nya timfördelningen för åk 7. Det betyder att den skiljer sig från den tidigare timfördelningen i enlighet till följande tabeller.

Timfördelning för läsåret: 2020–2021 åk 8 och 9		Skolans namn: Godby högstadieskola			
Föreskrivet timantal i läroplanen					
		Timmar			
Läroämne eller ämneshelhet	under tre läsår	Åk 7	Åk 8	Åk 9	
	Åk 7-9	Per v	Per v	Per v	
Svenska	8	2,5	3	2,5	
Matematik	10	3	3	4	
Naturkunskap					
Biologi	5	3		2	
Geografi	3	1	2		
Hälsokunskap	3	1	1	1	
Fysik	3	1	1	1	
Kemi	3	1	1	1	

Samhällskunskap						
	Religions- /	3	1		2	
	livsåskådningskunskap	3	1		2	
	Samhällskunskap	3			3	
	Historia	4	2	2		
Konst och färdighetsämnen						
	Musik	2	0,5	1	0,5	
	Bildkonst	2	1	1	0	
	Slöjd	3	2		1	
	Hemkunskap	3	0,5	2,5		
	Gymnastik och idrott	6	2	2	2	
Engelska (A1)		7	2	3	2	
Elevhandledning		2	0,5	0,5	1	
Gemensamma läroämnena		70	24	23	23	
Valfria läroämnena /			1	2	2	
Tillvalsämnen (V/T)		5				
*)						
	Frivilligt språk (A2)	9	3	3	3	3
	Frivilligt språk (B1)	6	2	2	2	2
	Frivilligt språk (B2)	4				
Sammanlagd undervisning		81–90	25	25	25	25
Elever med frivilligt språk		-96	30	30	30	30
*) Inom gruppen valfria läroämnena tillval svenska och tillval engelska						
<u>och</u> frivilliga språk anges.						
(V/T) För skolan valfria läroämnena eller tillvalsämnen för eleven.						
(A1, A2) Språk som inleds på lågstadiet. (A1) Engelska. (A2) Finska, franska eller tyska.						
(B1, B2) Språk som inleds på högstadiet, åtminstone ett av språken finska, tyska eller franska skall erbjudas som frivilligt språk.						

Timfördelning för år 7 med start från höstterminen 2020	7	8	9	7-9
Svenska	3	3	3	9
Matematik	3	3	4	10
Naturvetenskapliga				

Timfördelning för åk 7 med start från höstterminen 2020	7	8	9	7-9
Biologi	2	1	2	5
Geografi	1	1	1	3
Fysik	1	1	1	3
Kemi	1	1	1	3
Hälsokunskap	1	1	1	3
Samhällsorientering				
Re. och livsåsk.	1	1	1	3
Historia	1	2	1	4
Samhällskunskap	1	1	2	4
Konst. o. färdighets.				
Musik	1	1	0,5	2,5
Bild	1	1	0,5	2,5
Slöjd	2	1	1	4
Idrott	2	2	2	6
HK	1,5	1,5	1	4
Engelska	2	3	2	7
Elevhandledning	0,5	0,5	1	2
A-språk	3	3	3	9
B-språk	2	2	2	6
B-språk				
Summa	30	30	30	90

UTVÄRDERING, UPPFÖLJNING OCH BEDÖMNING

UTVECKLINGSSAMTAL

Utvecklingssamtal skall som namnet säger, vara ett utvecklande samtal med fokus på hur vi kommer vidare. Samtalets fokus ligger på det positiva i elevens skolarbete och skall vara ett utvecklande lösningsinriktat samtal. Det förs mellan tre parter: eleven, klassföreståndare/klassföreståndarna och vårdnadshavare. Utvecklingssamtal sker minst en gång per läsår men fler möten hålls om behovet finns, vilket kan initieras av skolan, eleven eller vårdnadshavare.

ELEVBEDÖMNING

Bedömningen av elevernas skolprestationer ska vara handledande och uppmuntrande. Det ska stödja elevernas självkänsla, självförtroende och självinsikt. Bedömningen ska ge eleven en realistisk uppfattning över hans kunskaper och färdigheter för att insikt och utveckling ska ske. Bedömningen ska grunda sig på olika typer av metoder för att elevens kunskaper ska kunna bedömas på ett rättvist och mångsidigt sätt.

Betyg och bedömning

Läsåret är indelat i två terminer, en höst- och en vårtermin. Mellanbetyg ges när höstterminen slutar och läsårsbetyg när läsåret slutar. I läsårsbetyget beaktas arbetet under hela läsåret. Eleverna får sifferbetyg med vitsord mellan 4 och 10. Betygskriterierna för vitsorden 5, 8 och 10 i varje ämne är fastställda av landskapsregeringen och finns angivna i Landskapet Ålands läroplan för grundskolan.

I åk 9 får eleverna avgångsbetyg som grundar sig på det arbete eleven presterat under hela högstadietiden enligt kriterierna för avgångsvitsord för de olika läroämnena.

Elever med annat modersmål kan få en verbal bedömning i form av *deltagit* fram till avgångsbetyget. De elever som uppnått godkända vitsord i samtliga ämnen erhåller på våren i åk 9 ett avgångsbetyg.

Bedömning i ansvar och samarbete

I enlighet till Landskapets Ålands läroplan bedöms ansvar och samarbete verbalt som en helhet och ska grunda sig på följande iakttagelser:

- Hur ansvarsfullt eleven arbetar
- Hur eleven fungerar i samarbete med andra
- Hur eleven tar hänsyn till andra människor, omgivningen och regler

Elevernas ansvar och samarbete bedöms utgående från en fyrgradig verbal skala: B (berömligt), G (gott), F (försvarligt) och S (svagt).

Tillvägagångssätt vid bedömning av ansvar och samarbete

I slutet av terminen lägger klassföreståndarna fram ett förslag till bedömning av ansvar och samarbete utgående från iakttagelserna ovan samt noteringar i Wilma. För att garantera att eleverna ska få en rättvis bedömning ser varje ämneslärare igenom bedömningarna och ger förslag på eventuella ändringar.

Bedömningskriterier för ansvar och samarbete

B- Berömligt

Förutom kriterierna för G skall eleven:

- Visa omsorg och ta initiativ till ökad trivsel samt ta aktivt avstånd från mobbing
- Uppträda ansvarfullt och pålitligt
- Samarbeta bra med hela skolans elever och personal

G- Gott

- Eleven arbetar regelbundet efter bästa förmåga
- Eleven har med sig nödvändigt material till lektionerna
- Eleven följer skolans ordningsregler
- Eleven stör inte kamraterna och medverkar till att arbetsron upprätthålls
- Eleven tar hänsyn till och respekterar egen och andras egendom

F- Försvarligt

- Eleven visar brist på respekt och hänsyn
- Eleven glömmer ofta att ta med sig nödvändigt material till lektionerna
- Eleven bryter ofta mot skolans ordningsregler
- Eleven har svårigheter att samarbeta med andra elever och/eller skolans personal

S- Svagt

- Eleven visar stor brist på hänsyn och respekt
- Eleven tar inte ansvar över sin skolgång
- Eleven har gjort stora överträdelser mot skolans ordningsregler
- Eleven har utfört olagliga handlingar

UTVÄRDERING AV SKOLANS VERKSAMHET

För att kunna utveckla verksamheten på bästa sätt arbetar vi aktivt med utvärderingar både när det gäller undervisningen, temadagar och övriga händelser.

Vi deltar i KiVa-Skola utvärderingen på vårterminen samt hälsa i skolan. Eleverna utvärderar trivseln i skolan i december-januari. Kontinuerliga utvärderingar av vår verksamhet sker under läsårets gång, dessutom har vi ett utvärderingstillfälle med hela personalen i slutet av läsåret.

ANSVARSGRUPPER

Skolråd

Elevrådets temadag

Läsveckor

Julfest

Julkalender

Julpyssel och julläsning

Vinterfriluftsdag

Stafettkarneval

På flykt/friluftsdag

Bomarsund

Temadag åk 8 (juni)

Projektveckan

Avslutning

Arbetsmiljö

HÄNDELSEKALENDER LÄSÅRET 2020-2021

HÖSTTERMINEN 2019	VÅRTERMINEN 2020
<p>Augusti 19.8 skolfotografering kl. 8:30-14:30 3.9 Lära känna dag åk 7 3.9 åk 8 och 9 profildag</p> <p>September 2-3.9 Programmeringsdag Naturprofil 15.9 föräldramöte kl. 18.30 för åk 7-9. 18.9 Dagsverke. Fortbildning för kollegiet</p> <p>Oktober Konsttestarna åk 8 Fältarna på besök i åk 7</p> <p>November v. 45 läsvecka v. 46 PRAO åk 9 AC v. 47 PRAO åk 9 BD v 48-49 utvecklingssamtal åk 9 13-14.11 Kulturkarneval Sjukanmp 12-13.11 Utbildningsmessa åk 9</p> <p>December 12.12 Lucia lekt. 1 Fältarna på besök i åk 8 Åk 9 besök på Träningsverket 18.12 Mysläsning/ pyssleftermiddag 21.12 Julfest</p> <p>Konsert med Gävle symfoniorkester</p>	<p>Januari 22.1 Skrivinspiration åk 9 v. 4 PRAO åk 9 BD Välj sjön alla åk 9</p> <p>Februari v. 5 PRAO åk 9 AC 9.2 Vinterfriluftsdag (om vädret tillåter, annars 2.3) 15.2 Profildag v.6-7 utvecklingssamtal åk 7 Teknatur</p> <p>Mars 2.3 Vinterfriluftsdag (om ej redan genomförd 9.2) 15.3 Fortbildningsdag lärare, eleverna lediga v. 11-12 utvecklingssamtal åk 8 Litteraturdagsmingel åk 9 (prisutdelning)</p> <p>April Informationskväll åk 6 v 14 Läsvecka</p> <p>Maj 12.5 Friluftsdag 21-22.5 Stafettkarneval B-franska åk 9 resa B-tyska åk 9 resa resa 6-8.5 Skolmusik i Jakobstad 24.4 Profildag</p> <p>Juni 31.5-4.6 Projektvecka åk 9 1.5 åk 6 på besök 2.6 Bomarsundsutflykt åk 7 2.6 Temadag åk 8 7.6 Klassdag i närområdet 8.6 Avslutning</p>

ELEVENS OCH VÅRDNADSHAVARNAS INFLYTANDE

ELEVRÅD

Alla elever i skolan kan få sin röst hörd och påverka genom till exempel elevrådet.

Elevrådet består av en elevrepresentant och en suppleant från varje klass i åk 7, 8 och 9. Representanter för åk 7 väljs i oktober. Elevrådet sammankommer en gång varannan vecka. Det finns tre handledande lärare med i elevrådet. Elevrepresentanterna utser elevrådets ordförande, vice ordförande och sekreterare.

Läsåret 2020–2021 sitter följande elever i elevrådet:

8a	supl.
8b	supl.
8c	supl.
8d	supl.
8e	supl.
9a	supl.
9b	supl.
9c	supl.
9d	supl.

SAMARBETET MED HEMMEN

Vårdnadshavarna är de viktigaste personerna i våra elevers liv, det är hemma som stora delar av elevernas världsbild formas. Därför vill vi värna om en god kontakt med hemmen, ett gott samarbete där vi hjälper varandra. Skolan önskar således att vårdnadshavarna tar aktiv del i planeringen och genomförandet av elevens skolarbete.

Wilma- vår webbaserade kommunikationskanal

Kontakten med hemmen sker i första hand genom vår webbaserade kommunikationstjänst Wilma. Där finns elevernas schema, noteringar, provlista och provresultat. Här skickar skolan ut viktiga meddelanden/post. Klassföreståndarna ger vid behov ut egna informationsbrev som läggs upp via Wilma. Där kan vårdnadshavarna följa elevens skolgång och kontakta skolan om det finns några frågor. Att ringa går förstås också bra.

I början av läsåret hålls ett gemensamt föräldramöte. Årets möte hålls tisdag 15.9.2020.

Kanslisten skriver ett måndagsblad med aktualiteter för veckan som sätts upp på Wilma.

Skolråd

Skolrådet ersätter Hem- och skolaföreningen. Skolrådet engagerar sig i frågor som rör elevernas arbetssituation och arbetsmiljö i skolan. I varje klass utses två klassföräldrar till skolrådet som representerar vårdnadshavarna. Eleverna representeras av elevrådets ordförande och personalen representeras av rektor och en lärare från kollegiet.

Alla föräldrar kan kontakta sin klassförälder om man vill att någon speciell fråga skall lyftas i skolrådet och/eller föras vidare till skoldirektören eller förbundsstyrelsen.

SKOLSKJUTS

Eleverna erbjuds skolskjuts om skolväg är minst 3 km (kommun- och landskapsvägar). Skolskjuts erbjuds från uppsamlingsställen.

Läsåret 2020-21 sköts skjutsarna av:

Ämnäs taxi, Tom Blomqvist 0400 430 198

Monas Taxi 0457 3454 995

Sussis Taxi 0457 361 3357

Vårdö Skärgårdstaxi 040 741 5672

Jomala Taxi 0457 5958 532

Boris Boman 0457 522 1613

Bomans Taxi 47742

Roland Nylund 0457 31 34 388

Sunds buss och lastbilstransporter 0457 3134 200

Katarinas Taxi 0400 605 831

Viking Line buss 0400 869 200

Williams Buss 040 743 6000

LÄRARNAS ARBETE

Lärarkollegiets samplanering

Samplanering har vi på tisdagar kl. 14.40-16.00. Under samplaneringen jobbar vi med skolutveckling. Läsåret 2020-2021 kommer fokus att vara på implementeringen av den nya läroplanen, uppdatering av skolans planer och arbete med den nya arbetsplanen. Vid behov tas brådskande ärenden och ämnen upp till behandling. Ett terminsvis schema för samplaneringen finns.

FORTBILDNINGSPLAN

Inför skolstart

Måndag 18.8 samlas all personal i skolan för en inledande planering/fortbildning inför skolstart (6 h).

Implementering av den nya läroplanen

Under läsåret kommer kollegiet att jobba med den nya läroplanen som träder hösten 2021. Tutorlärarna i samarbete med skolledningen kommer att vara drivande i detta arbete. Tisdagskonferenserna kommer aktivt att användas för implementeringen, men egen tid för inläsning kommer att behövas (6 h).

Fortbildning i användning av lärplattorna

Löpande under året kommer vi fortsätta att internt fortbilda oss i lärplattor. Pedagogerna ansvarar för detta.

Fortbildning

Hela kollegiet deltar vid Landskapsregeringens ordnade Kick off-dagen inför läsårets start med temat "En välmående skola" (5 h).

Arbete i ämnesgrupper

Lektorerna fortsätter att gemensamt jobba och planera sin undervisning. Genom att jobba i par eller grupp delar vi effektivt med oss av våra erfarenheter till varandra. Vi ser varandras utmaningar tydligare och kan tillsammans hitta lösningar genom att dela med oss av resurs, tips och idéer. Detta är en bra form av fortbildning inom kollegiet. Denna fortbildning sker varje vecka i det dagliga arbetet.

Fortbildningsdag

Fredag 18.9 har lärarna en fortbildningsdag i Positiv psykologi. Vi jobbar då med "styrkekorten" och lägger upp arbete med dem för läsåret.

Norråländsk fortbildningsdag

Måndag 15.3 samlas all pedagogisk personal på norra Åland för en dag med stadieöverskridande diskussioner.

Utvärdering

Utvärdering av skolåret sker under en eftermiddag med hela kollegiet.

Övriga fortbildningar

Lärarna kommer själva att välja fortbildning 7 h under läsåret. Önskvärda områden är läroplansarbete, positiv psykologi/en välmående skola och ämnesspecifik fortbildning.

Samarbete med andra skolor

Distriktssamarbete

Varannan vecka sammankallar skoldirektören, rektorer och föreståndare vid Norra Ålands skoldistrikt till samarbetsmöte. Syftet med mötena är att stärka samarbetet skolorna emellan med betoning på en likvärdig kvalitativ utbildning för hela distriktets elever.

Stadieövergångar

Lågstadie-Högstadiet

Under vårterminen hålls överlåtelsemöte med lågstadieskolorna. De fyller även i en överlåtelseblankett för de elever i åk 6, som är anmälda till GHS. I mars hålls en GHS mässa för elever och föräldrar där eleverna får bekanta sig med verksamheten. Åk 6 deltar i en skoldag på GHS under niornas projektvecka i maj. Rektor, elevhandledaren och skolcoachen besöker lågstadier i distriktet under vårterminen.

Högstadiet- gymnasialstadiet

Gymnasiets studiehandledare informerar eleverna i åk 9 om studierna efter grundskolan. Eleverna besöker gymnasialstadiets skolor under vårterminen i åk 9.

Samarbete skola - samhället

Fältarna

Fältarna kommer och besöker åk 7 i början av terminen och berättar om vad Fältarna gör. Under raster under läsåret rör sig Fältarna bland eleverna och diskuterar och pratar med eleverna.

Prao

Under två veckor på höstterminen och två veckor på vårterminen har åk 9 prao. De får då testa på att vara ute i arbetslivet en vecka åt gången.

Dagsverke

Under en dag på hösten har eleverna dagsverke. De får under en skoldag vara ute i samhället och testa på arbetslivet. Eleverna ordnar själv sitt dagsverke. Hittar eleven ingenstans att göra sitt dagsverke erbjuder skolan aktivitet. Skolans elevråd avgör till vilken välgörenhet eller organisation pengarna från dagsverket tillfaller.

Församlingen

Församlingen besöker under någon rast under terminen skolan för att samtala med eleverna. E elever som vill samtala tar kontakt.

Lucia

Skolans luciatåg besöker matvaruaffärens Mattsons och företaget Optinova i samband med luciadagen

VÄLMÅENDE, SÄKERHET OCH TRYGGHET

ELEVVÅRD

I vår skola tror vi på en förebyggande elevvård där vi prioriterar och synliggör elevernas individuella behov. Vår elevvårdsgrupp arbetar med att samordna stödinsatser för eleverna både kunskapsmässigt och socialt. Gruppen består av rektor, samordnadespeciallärare, skolcoach, studievägledare, kurator, psykolog och hälsovårdare.

ART- undervisning

Vi har tre utbildade ART- lärare på skolan som arbetar med social- och moralisk färdighetsträning i mindre grupper.

SKOLANS PLANER

---

1. Handlingsplan tala, läsa och skriva NÅHD
2. Antimobbningsplan
3. ANDTS (Arbetet med preventionsarbete gällande Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel)
4. Plan för jämlikhet och jämställdhet
5. IKT-plan
6. Krisplan
7. Räddningsplan
8. Miljöplan

Att främja trygghet och säkerhet i verksamheten

Vi har en egen Amorgrupp och deltar i KiVa-Skola programmet som arbetar med att förebygga och upptäcka mobbning.

Skolans trivsel- och ordningsregler

I GHS tänker vi på att:

- komma i tid och ha med nödvändigt material
- ta hänsyn till och respektera varandra
- vara rädda om skolans, egna och andras saker

Ordning och trivsel:

- Mobilerna ska under lektionstid vara i skåpet eller i mobilhotellet i klassrummet
- Inför gymnastiklektionerna lämnas telefonen i skåpet
- Läsplattan är enbart ett arbetsverktyg
- Ytterkläder lämnas i skåpet
- Ta av keps, mössa och huva
- Ta inte med läsk/energidrycker till skolan
- Vi äter mellanmål i ljusgården eller matsalen
- Undvik att ha större summor pengar med dig. Förvara dina värdesaker inlåsta
- Låt dina medpassagerare få en lugn stund i bussen
- Vid all filmning eller fotografering ska du fråga om tillåtelse av den som du fotograferar/filmar och lägg inte ut något på internet utan tillåtelse
- Skolan är drogfri. Det är olagligt att inneha eller använda alkohol, narkotika och tobak
- Knivar, andra vapen eller tillhyggen, likaså tändare, tändstickor och laserpekare är förbjudna
- Under skoltid är du försäkrad via skolan, du är skyldig att hålla dig på skolans område
- Motorfordon får inte framföras under skoldagen. Vistas gärna ute men på andra platser än på parkeringarna

Noteringar i Wilma

Vid brytande av trivselregler kan det göras noteringar i Wilma. Noteringar kan påverka ansvar- och samarbetsbetyget.

Lärare och övrig personal skall alltid i första hand föra en dialog med eleven före en notering görs, när det gäller allvarligare överträdelser så noteras det i regel direkt och lärare meddelar eleven om att förseelsen kommer att noteras i Wilma.

Grövre eller upprepade noteringar meddelas till klassföreståndare samt rektor.

Klassföreståndare tar personlig kontakt med förälder. Rökning/droganvändning meddelas även till skolhälsovårdare. Finns det mönster i noteringarna som tyder på att eleven behöver hjälp så kopplar klassföreståndaren in elevvårdsgruppen och tillsammans med föräldrar görs ett åtgärdsprogram.

Varningar eller avstängning

Skolans rektor kan vid upprepade förseelser eller vid äventyrande av säkerheten på skolan dela ut varningar och även stänga av elever från skolan på bestämd tid. Eleven har då rätt att få sin undervisning på annan plats.

Frånvaro

Klassföreståndarna antecknar elevfrånvaro i Wilma. Även föräldrarna kan kontrollera elevfrånvaron i Wilma. Föräldrarna meddelar elevfrånvaro till kanslisten på morgonen. Vid planerad frånvaro anholder föräldrarna om frånvaron på förhand och klassföreståndarna sätter även in sådan frånvaro i Wilma. Vårdnadshavarna ansvarar för inläringen under frånvarotiden.

Skolan ingriper genast då det finns misstanke om olovlig frånvaro. Klassföreståndarna beviljar 1–2 dagars elevfrånvaro och rektorn för längre tids ledighet.

Övrig verksamhet

Bibliotek

Målsättningen är att skolans bibliotek ska bidra till att utveckla elevernas läslust, läsförståelsespråk och kunskapsinhämtning. Bibliotekets bestånd ska vara av sådan art att det erbjuder eleverna litteratur anpassad till deras egna förutsättningar och uppmuntrar till vidare läsning. Bibliotekets verksamhet bör vara en integrerad del av undervisningen och samarbete sker kontinuerligt med svenskundervisningen i första hand. Bibliotekarien inspirerar och handleder till rätt val av bok samt ansvarar för inköp av aktuell skön- fack- och pedagogisk litteratur.

Biblioteket är öppet för lån under skoldagarna. Lånetiderna är generösa och påminnelser om försenade lån skickas ut via Wilma eller sker genom muntlig påminnelse. Skolans bibliotek ingår i det samåländska bibliotekssystemet Katrina, det innebär att med lånekort och PIN-kod kan eleverna kontrollera sina lån via Internet.

ELEVFORTECKNING

7 A

Klassföreståndare:

16 elever

7 B

Klassföreståndare:

18 elever

7 C

Klassföreståndare:

19 elever

7 D

Klassföreståndare

17 elever

7 E

Klassföreståndare:

18 elever

8 A

Klassföreståndare:

17 elever

8 B

Klassföreståndare:

14 elever

8 C

Klassföreståndare:

15 elever

8 D

Klassföreståndare:

16 elever

8 E

Klassföreståndare:

14 elever

9 A

Klassföreståndare:

17 elever

9 B

Klassföreståndare:

18 elever

9 C

Klassföreståndare:

15 elever

9 D

Klassföreståndare:

14 elever

Specialklass åk 7-9

Klassföreståndare:

Assistent:

7 elever

Åk 7

Åk 8

Åk 9

UNDERVISNINGENS INNEHÅLL, KURSPLANER

Svenska

Svenska

I svenskan arbetar vi genomgående med de fyra grundstenarna läsa, skriva, tala och lyssna. ÅK 7 följer den nya timfördelningen och därmed är kursplanen för åk 7 och åk 8+9 utformade på olika sätt.

ÅK7

Att lyssna och tala

Diskussioner och samtal med fokus på aktivt och respektfullt lyssnande.

Muntlig presentation i grupp med genomgång av presentationsteknik med självrespons och eventuell grupprespons.

Att läsa och tolka texter

Genomgång av lässtrategier till fakta- och skönlitterära texter.

Läsning och reflekterande arbete kring lästa böcker utifrån etiska aspekter samt textanalytiska begrepp. 2 per termin.

Läsning av texter inom olika genrer och genomgång av språkliga drag som är utmärkande för genren. Genrer: sagor, faktatexter, självbiografiskt, brev, ungdomslitteratur och serier.

Att skriva

Skrivandet utgår från skrivprocessen innehållande planering, disposition, första utkast, bearbetning och respons. Träning i att både ta emot och ge respons genomförs.

Grundläggande skrivregler repeteras gemensamt och individuellt.

Skrivövningar - skrivregler såsom skiljetecken, repliker, styckeindelning, meningsbyggnad men även litterär gestaltning.

Produktion av texter inom olika genrer med fokus på språkliga drag som är utmärkande för genren.

Genrer: brev, självbiografiskt, skönlitteratur: sagor, faktatext, serier och instruerande text.

Referera - göra sammandrag över innehållet i texten med hjälp av nyckelord.

Språklära, språkbruk, litteratur och källkritik

Diskussion och övningar kring formellt och informellt språk

Bibliotekskunskap

Litteraturkunskap: Fakta om sagor, textanalytiska begrepp, genrekunskaper

Nordiska grannspråken: falska vänner, likheter och olikheter, gemensam historia

Ordkunskap: alfabetet, ordlistor, ordspråk och talesätt

Källkritik: granska och jämför webbsidor, källhänvisningar

Grammatik: ordklasser (substantiv, adjektiv, verb, pronomen och räkneord) och satsdelar (subjekt, predikat, objekt, predikatsfyllnad)

Drama och improvisationer - övningar

I svenskan arbetar vi genomgående med de fyra grundstenarna läsa, skriva, tala och lyssna.

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, muntliga redovisningar, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, självständigt arbete, uppsatser och friskrivning.

Utvärdering: Formativ bedömning, kamratrespons, läxor, muntliga och skriftliga prov, muntliga redovisningar, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga och skriftliga förhör.

Svenska för elever med annat modersmål

Svenskundervisningen för elever med annat modersmål ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i svenska och om svenska språket. Eleverna ska få förutsättningar att utveckla sin svenska i tal och skrift så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang. Undervisningen ska ge eleverna rika möjligheter att kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå, utan att ställa för tidiga krav på språklig korrekthet.

Undervisningen i svenska för elever med annat modersmål är inte bunden till årskurser utan snarare till elevens förkunskaper, inlärningsbakgrund och inlärningsframsteg. Syftet med undervisningen är att eleverna ska få en funktionell språklig förmåga, vilket är en förutsättning för att de ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i de övriga skolämnena.

På Godby högstadieskola har vi två lärare som har ansvar över undervisningen i svenska för elever med annat modersmål.

Att lyssna och tala

- Olika talstrategier, så som inleda, upprätthålla och avsluta en diskussion, att uttrycka en åsikt, att beakta lyssnaren och dennes respons
- Att i par- och gruppdiskussioner öva muntlig kommunikation, utveckla förmågan att argumentera och föra en konstruktiv diskussion
- Muntligt berättande och muntliga presentationer

Att läsa och skriva

- Lässtrategier för att förstå, tolka och analysera olika slags texter
- Strategier för att skriva olika typer av texter
- Olika sätt att bearbeta egna texter till innehåll och form
- Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang
- Att läsa olika skönlitterära texter
- Språkliga strategier för att minnas samt lära sig genom att identifiera nyckelord och föra anteckningar

Ordkännedom, språklära, språkkännedom

- Basordförråd, utbyggnadsordförråd, skolspråksordförråd, ordförråd och begrepp i olika läroämnen
- Grundläggande kunskaper om svenska språket
- Språkets struktur med stavningsregler, skiljetecken, ordklasser och satsdelar
- Skillnader i språkanvändning beroende på sammanhang, mottagare och syfte

Undervisningsmetoder

Undervisning: De främsta ”metoderna” som vi använder oss av i undervisningen med elever med annat modersmål är cirkelmodellen, genrepdagagogik och språkutvecklande arbetssätt.

Utvärdering: Utvärderingen görs kontinuerligt genom hela läs/läroprocessen.

Matematik

Inom matematiken jobbar vi med att utveckla elevernas kreativa och exakta tänkande med målet att ge eleverna sådana kunskaper och färdigheter som de behöver i andra skolämnen, vid fortsatta studier, på fritiden och i arbetslivet. Undervisningen utgår från en inlärningssyn där eleverna själva aktivt tar ansvar för sin kunskapsuppbyggnad.

Problemlösning, huvudräkning, grundläggande räkneoperationer, tillämpningar, rimlighetskontroll samt laborativa arbetsätt förekommer i alla årskurser. Vi använder oss också av miniräknare, modern teknik och spel som ett naturligt inslag i undervisningen.

För att ge varje elev möjlighet att utvecklas enligt sina individuella förutsättningar, framtida behov samt få respons för sitt arbete och sin tankegång organiseras undervisningen i pedagogiska grupperingar fr.o.m. årskurs 8.

Årskurs 7

Begrepp och definitioner

- Repetition av grundläggande begrepp
- Negativa tal
- Procent
- Potenser

Räknesätten

- De fyra räknesätten med hela tal
- Räkning med tal i decimalform
- Räknesättens ordningsföljd och parenteser
- Uppställning
- Addition och subtraktion
- Bråkräkning: de fyra räknesätten
- Procenträkning

Algebra

- Enkel behandling av proportionaliteten, pris och hastighet
- Enkel behandling av ekvationer

Mätningar och enheter

- Enhetsbyten
- Repetition av massa-, längd-, area- och volymenheter

Geometri

- Vinkelsatser
- Olika typer av trianglar
- Parallelogram
- Areor av månghörningar
- Cirkeln och dess delar
- Cirkelns omkrets och area
- Likformighet och skala

Årskurs 8

Beräkningar

- De fyra räknesätten med negativa tal och bråk
- Procent- och ränteräkning
- *Tiopotenser, de fyra räknesätten med positiv exponent

Algebra och funktioner

- Användning av formler
- Grundtyper av ekvationer
- Enkel behandling av linjära funktioner
- Värdet av uttryck
- Ekvationer med x i båda leden
- Parenteser
- Ekvation med parenteser
- Skriva uttryck

Mätningar och enheter

- Längd, area och volymenheter

Geometri

- Volymberäkning
- Rymdgeometri: polyedrar, cylindrar, koner, klot
- Sidoyta, kant, hörn, diagonal
- Formler för area och volymberäkning

Årskurs 9

Begrepp definitioner

- Repetition av grundläggande begrepp
- Kvadratrötter
- Potenser, särskilt tiopotenser

Beräkningar

- Numeriska uttryck
- Procent-, ränte- och momsräkning
- Beräkningar med kvadratrot
- De fyra räknesätten för tiopotenser med positiv och negativ exponent
- *Förenkling av kvadratrotsuttryck

Algebra och funktioner

- Ekvationer med tillämpningar
- Enkla andragradsekvationer

- Funktioner (proportionaliteter, linjära funktioner)
- *Kvadrerings- och konjugatreglerna
- Ekvationer med nämnare
- Ekvationssystem

Mätningar och enheter

- Enhetsbyten i samband med praktiska tillämpningar

Geometri

- Pythagoras sats
- Pythagoras sats med ekvation
- Likformighet och skala
- Praktisk geometri
- Geometriska tillämpningar

Fördjupning eller repetition

*= fördjupning

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussioner, teoretiska och praktiska övningar.
Problemlösningsövningar, enskilt arbete, pararbete och grupparbete.

Utvärdering: Samtal elev - lärare, läxor, diagnoser, prov, elevpresentationer av egna arbeten, pararbete och grupparbete.

Biologi

Undervisningen i biologi i årskurserna 7 och 9 hjälper eleverna att förstå olika ekosystem och därmed skapas en ansvarskännande attityd gentemot miljön. Eleverna ska också lära känna människan som biologisk organism och förstå människokroppens anatomi och fysiologi samt få kunskap som stöder deras ansvarstagande för den egna kroppen.

Årskurs 7

Växtriket

- Fröväxter
- Sporväxter

- Fröväxternas uppbyggnad
- Pollinering och befruktning
- Fotosyntesen

Svampriket

- Svamparnas olika sätt att skaffa näring
- Exkursioner där vi lär oss de vanligaste åländska svamparna

Djurriket

Ryggradsdjur

- Fiskar (eleven lär sig fiskens delar genom dissektion samt de vanligaste fiskarna i de åländska vattnen)
- Groddjur (indelning av groddjuren i olika grupper samt våra vanligaste groddjur)
- Kräldjur (indelning av kräldjuren i olika grupper samt åländska kräldjuren)
- Fåglar (fåglarnas anatomi och åländska fåglar med fokus på sjöfåglar)
- Däggdjur (indelning av däggdjur i olika grupper)

Ryggradslösa djur

- Indelning av ryggradslösa djur i olika grupper
- Artkännedom med fokus på insekter

Östersjön

- Dess säregenskaper som innanhav
- Dess ekosystem
- Utsatthet

Ekologi

- Ekosystems energiflöde
- Kretslopp av materia
- Fotosyntes, förbränning och andra ekosystemtjänster
- Lokala ekosystem och hur de kan undersökas utifrån ekologiska frågeställningar

Människokroppen

- Matspjälkningsorganen
- Kost
- Hud
- Skelett
- Muskulatur

Årskurs 9

Blodet, blodomloppet och hjärtat

- Dissektion av hjärta
- Mätningar av blodtryck

- Puls

Immunologi

- Virus, bakterier, infektioner och smittspridning
- Antibiotika och resistenta bakterier
- Eleven lär sig hur kroppens immunsystem fungerar

Cellen

Kroppens celler, organ och organsystem och deras uppbyggnad, funktion och samverkan. Evolutionära jämförelser mellan människan och andra organismer.

Genetik

- Genetikens grunder
- Hur olika ärftliga sjukdomar ärvs
- Genteknikens möjligheter och risker och etiska frågor som tekniken väcker

Endokrina körtlar

- Körtlar och hormoner

Hjärnan, nervsystemet och sinnesorgan

- Hjärnans delar
- Hur alkohol och droger påverkar nervsystemet och hjärnan
- Hur nervsystemet fungerar
- Sinnena

Miljöproblem, globalt och lokalt

- Människans påverkan på naturen lokalt och globalt
- Möjligheter att som konsument och samhällsmedborgare bidra till en hållbar utveckling
- Biologisk mångfald och vad som gynnar respektive hotar den
- Sambanden mellan populationer och tillgängliga resurser

Evolution

- Naturvetenskapliga teorier om livets uppkomst
- Livets utveckling och mångfald utifrån evolutionsteorin.

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussioner, filmer, enskilda arbeten, grupparbeten, exkursioner, dissektioner, mikroskopering, bilder

Utvärdering: Läxor, skriftliga, muntliga och interaktiva läxförhör, inlämningsuppgifter, prov och iakttagelser av timaktivitet.

Geografi

Åk7

Geografisk forskning: Kartor som informationskälla
Kartografi
Geomedia
Tidszoner
Jorden, solsystemet, galaxen

Den blå planeten: Vattnets kretslopp
Vatten som naturresurs
Haven

Klimatologi: Atmosfären
Klimatzoner
Temperaturzoner
Meteorologi
Väderfenomen
Klimatförändringar
Att läsa och göra diagram

Geologi: Plattekonik och dess påverkan
Bergartscykeln
Bergarter och mineraler

Åk8

Under åk 8 läser eleverna geografi två timmar i veckan.

Klimatet: Atmosfären
Meteorologi
Havsströmmar
Klimatfenomen
Klimatzonerna

Istiden: Den senaste istiden
Uppkomst och spridning
Bildningar och spår av isen idag.

Europa: Vår världsdel i närbild
Namngeografi

Natur- och kulturgeografi

Länder

Fördjupning: Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Ryssland.

Världen: Repetition av metropoler och särdrag i de olika världsdelarna
                      Befolkningsutveckling
                      Utveckling och hot mot världens befolkning

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussioner, filmer, enskilda arbeten, grupparbeten, exkursioner, par- och projektarbete, interaktiva arbeten och kartarbete.

Utvärdering: Läxor, skriftlig och muntliga läxförhör, inlämningsuppgifter, prov, formativt arbetsätt under lärprocessen och föredrag.

Fysik

Årskurs 7

Storheter och mätningar

- Tid och tidmätning, längd och längdmätning
- Area och volym, massa och tyngd

Materien

- Materien och dess beståndsdelar, elementarpartiklar
- Materien och temperaturförändringar
- Densitet

Mekanik

- Kraft, tyngd och tryck
- Mätning av krafter
- Tyngdpunkt och stabilitet
- Tid och rörelse

Elektricitet och magnetism

- Statisk elektricitet och elektriska fält
- Ledare och isolatorer
- Elektrisk ström, spänning och resistans
- Strömkretsar

Solsystemet

Årskurs 8

Mekanik

- Enkla maskiner, arbete, effekt och energiprincipen
- Friktion

Värme

- Temperatur och fasomvandling
- Värmespridning
- Värmemotorer

Elektricitet och magnetism

- Energi, effekt och elförbrukning
- Magneter och magnetism
- Elektricitet och magnetism
- Elektriska apparater

Akustik

- Alstring av ljud, ljudstyrka, frekvens och våglängd
- Ljudets hastighet, överföring och lagring av ljud
- Enkla musikinstrument

Optik

- Ljusets utbredning och hastighet
- Ljustyrka och belysning
- Reflexion och brytning, speglar, linser och optiska fibrer
- Färger, spektra och polariserat ljus
- Optiska instrument
- Optiska naturfenomen

Årskurs 9

Mekanik

- Sammansättning av krafter och tröghet
- Hastighet och acceleration
- Fritt fall och luftmotstånd

Strålnings- och kärnfysik

- Elektromagnetisk strålning
- Atomnummer, masstal och isotoper
- Detektering av strålning
- Fission, fusion, kärnreaktorer och kärnvapen

Elektronik

- Elektronrör, halvledare och deras egenskaper
- Transistorer och andra elektroniska komponenter
- Olika kommunikationsmedel

Astronomi

- Forna tiders världsbild jämfört med vår världsbild av idag
- Vårt planetsystem, jorden, månen och solen
- Stjärnor, stjärnbilder, galaxer och andra företeelser i universum
- Rymdfärder

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, demonstrationer, laborationer, diskussioner, enskilt arbete, pararbete och grupparbete. Individuella skriftliga arbeten

Utvärdering: Laborationsrapporter, läxor, inlämningsuppgifter, muntliga- och skriftligaprov och samtal elev – lärare.

Kemi

Årskurs 7

Säkerhet och blandningar. Vad är kemi?

- Säkerhet i laboratoriet
- Varningsmärkningar
- Fast, flytande och gas
- Ämnens egenskaper
- Blandningar, lösningar och vattnets egenskaper
- Olika sätt att separera och rena

Grundämnen och kemiska föreningar

- Atomer, molekyler, kemiska beteckningar och reaktionsformler
- Grundämnen
- Kemiska föreningar
- Kemiska reaktioner med syre och svavel
- Luften, syre, väte, koldioxid

Syror och baser

- PH-skalan
- Indikatorer
- Starka och svaga syror, egenskaper och användning

- Starka och svaga baser, egenskaper och användning

Salter

- Neutralisation syra/bas
- Hur bildas salter olika framställningsmetoder
- Salter i vår vardag

Årskurs 8

Organisk kemi

- Grundämnet kol i olika former
- Enkla kolföreningar
- Kolets kretslopp och fotosyntesen
- Oljeprodukter, framställning och vår användning i vardagen

Alkoholer, organiska syror och estrar

- Alkoholer i vår vardag egenskaper och användning
- Organiska syror i vår vardag
- Estrar

Maten

- Vad finns i vår mat
- Kolhydrater, socker, stärkelse och cellulosa
- Protein
- Fett
- Tillsatser i vår mat

Vardagskemi

- Tvål och tvättmedel
- Hygienartiklar, miljöproblem och kemikalier i dessa
- Varudeklarationer
- Plast, polymerer egenskaper, användning och miljöproblem
- Glas framställning, egenskaper och användning
- Papper tillverkning, egenskaper och användning

Årskurs 9

Periodiska systemet

- Periodiska systemet, hur fungerar det
- Grundämnenas egenskaper och elektronkonfiguration
- Isotop, atomvikt, masstal och molbegreppet
- Kemiska beräkningar

- Analytisk kemi

Elektrokemi och metaller

- Reduktion/ oxidation
- Metallernas spänningsserie
- Galvaniska element
- Korrosion och rostskydd
- Batterier
- Elektrolys
- Metaller och metallframställning

Eld

- Oxidation
- Varför brinner det
- Brandsläckning och skydd mot brand
- Larmfunktioner, vad gör jag om det börjar brinna

Miljö

- Försurning/ luftföroreningar
- Växthuseffekten
- Vattenrening, vårt dricksvatten och avlopp
- Miljögifter

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, demonstrationer, laborationer, diskussioner, enskilt arbete, pararbete och grupparbete, Individuella skriftliga arbeten.

Utvärdering: Laborationsrapporter, läxor, inlämningsuppgifter, muntliga och skriftliga prov, samtal elev – lärare.

Hälsokunskap

Årskurs 7

- I varje hälsokunskapstimme ingår ett konditionspass, detta ingår i projektet "pulsträning"
- Vad är hälsa?
- Familjen
- Vänskap
- Lungor

- Tobak

Årskurs 8

- Sexualkunskap
- Alkohol
- Kost
- Ergonomi

Årskurs 9

- Repetition anatomi med fokus på skelett och muskler
- Hållning
- Ergonomi
- Träninglära
- Idrottsskador
- Mental träning
- Stress
- Första hjälpen
- Kroppsideal
- Doping
- Studiebesök på träningsverket

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussioner och praktiska övningar, enskilt arbete, pararbete och grupparbete, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmer, demonstrationer.

Utvärdering: Läxor, skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion, iakttagelse kring initiativförmåga.

Religionskunskap

Årskurs 7

Under åk 7 bekantar vi oss med mytologier och religionshistoria.

Gamla testamentet

Skapelsen och de första berättelserna, Mose och grundandet av judendomen och staten Israel.
Klassens egna livsregler. Bibelanalys.

Grekisk mytologi

Antikens gudavärld och de klassiska mytologierna.

Asatro, kristnandet i Norden och händelser fram till och med reformationen
Nordisk tro under vikingatiden, myter, traditioner och spår av detta i dagens samhälle.
Norden kristnas, katolska kyrkan i medeltidens Europa.
Luther reformatorn i Tyskland, andra protestantiska inriktningar.
Reformationen i Sverige och Finland.

Urkyrkan och de kristna kyrkorna idag

Kristendomen växer fram och historiska utveckling

Den katolska kyrkan

Den ortodoxa kyrkan

Årskurs 9

I Åk 9 studerar vi världsreligionerna, tittar på religionens grund, utveckling, utövande, traditioner och inomreligiösa rörelser.

Hinduismen

Buddhismen

Judendomen

Islam

Väckelsen, frikyrkor och nya religiösa rörelser

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussionsövningar, filmer, individuellt arbete, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten och bilder.

Utvärdering: Skriftliga prov, läxor, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter, Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, muntliga- och skriftliga förhör och reflektion.

Samhällskunskap

Årskurs 9

Finska medborgare

- Rättigheter
- Skyldigheter

Riksdag, regering och Lagting, Landskapsregering

Hur den politiska styrningen fungerar i Finland och på Åland.

Familj och ekonomi

- Lagar
- Stöd
- Förutsättningar i dagens verklighet

Beskattningen

- Grunden för hur stat och kommun finansieras
- Hur välfärdssamhället upprätthålls

Europeiska Unionen

- Historisk bakgrund
- Utveckling
- Funktion
- Betydelse

Nationalekonomi och Ekonomisk politik

Sammanhangen mellan behov, priser, tillväxt, konjunkturer, utrikeshandel, globalisering och arbetslöshet i samhället.

Massmedia och påverkan

Medborgarens rösträtt, yttrandefrihet och olika påverkningsmöjligheter på det samhälle vi lever i.

Rättsväsendet

- Domstolar
- Polis

Klimat och Miljö

- Lagar
- Utveckling
- Möjligheter

Undervisningsmetoder

Undervisning: Högläsning, teorigenomgångar, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, föreläsning, problembaserad undervisning, självständigt arbete, uppsatser och rollspel.

Utvärdering: Formativ bedömning, elevbedömning, läxor, muntliga- och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion och iakttagelse kring initiativförmåga.

Historia

Årskurs 7

Europa efter den franska revolutionen

- Napoleontiden
- Finland blir ryskt
- Ståndssamhället
- Revolutioner

Industrialismen

- Uppfinningar
- Maskiner
- Ångkraftens inverkan
- Industriarbetarna och urbaniseringen
- Borgerskapet

Imperialismen

- Upptäcktsresande
- Ny teknik
- Maktpolitik

USA under 1800-talet

- Indianerna
- Slaverna
- Inbördeskriget
- Vilda västern
- Industrialismens påverkan

Finland under 1800-talet

- Industrialisering

- Utbildning
- Förryskning

Första världskriget

- Orsaker
- Omfattning
- Teknikens framsteg
- Freden

Finlands inbördeskrig

- Rysslands sönderfall
- Inbördeskrigets orsaker
- Krigets grymheter
- Det självständiga Finland

Årskurs 8

Demokrati och diktatur

- Nazism
- Kommunism
- Fascism
- Lapporörelsen
- Orsaker
- Funktion
- Stöd
- Utbredning

Andra världskriget

- Upptakten
- Europa
- Världen
- Förintelsen
- Den allierade segern

Finland i andra världskriget

- Vinterkriget
- Försättningskriget
- Lapplandskriget
- Finländarna i krigets tid
- Freden och dess pris

Från Kalla kriget till EU

- Kalla kriget
- Konflikter
- Vardagsliv
- Nöjen
- Finlands utveckling och förändring
- Sovjets sönderfall

Kina under 1900-talet

- Kejsardömets fall
- Kommunismens Kina
- Kinas väg till framgång

Koloniernas frigörelse och utveckling

- Afrika
- Asien
- Frihet men inte välstånd
- Terrorism
- Krig
- Den arabiska våren

Undervisningsmetoder

Undervisning: Högläsning, teorigenomgångar, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, kartor, filmklipp, föreläsning, problembaserad undervisning, självständigt arbete, uppsatser, rollspel, ordkunskap och lässtrategier.

Utvärdering: Formativ bedömning, elevbedömning, läxor, muntliga och skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, elevers egna iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga och skriftliga förhör, reflektion.

Musik

Årskurs 7

Instrumentkännedom, musiklyssnande och musicerande med sång

- Symfoniorkesterns instrument och ledning, partitur
- The young persons guide to the orchestra - ett musikstyckets uppbyggd
- Unison och tvåstämmig sång

- Rytmsiskt och melodi, dans
- Skapa en egen digital musikportfolio

I undervisningen används iTunesU kurs samt den egna portfolion/boken i BookCreator.

Årskurs 8

Höstterminen

Musikkunnande i form av musikens begrepp och notation i samband med musicerande och musiklyssnande.

Musicerande med instrument, keyboard och gitarr samt musikskapande och notkunskap.

- Garageband
- Unison och tvåstämmig sång

I undervisningen används iTunesU kurs samt den egna portfolion/boken i BookCreator.

Vårterminen

- Gitarrspel
- Keyboard
- Bandspel
- Flerstämmig sång

I undervisningen används iTunesU kurs samt den egna portfolion/boken i BookCreator.

Årskurs 9

Tyngdpunkten ligger på Musikkunnande, samband i musikens utveckling genom tiderna.

- Musikhistoria
- Unison och tvåstämmig sång

I undervisningen används iTunesU kurs samt den egna portfolion/boken i BookCreator.

Undervisningsmetoder

Undervisning: Hörövningar (texter, sånger, musikaliska genrer), föreläsning, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, problembaserad undervisning, självständigt arbete, uppsatser, modeller, skisser, friskrivning, digitala lösningar och hjälpmedel.

Utvärdering: Formativ bedömning, elevbedömning, läxor, muntliga- och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, skriftliga förhör, reflektion, iakttagelse kring initiativförmåga, kreativitet och samarbetsförmåga.

Bildkonst

Årskurs 7

Färg

- Grundfärg
- Komplementsfärger
- Ton
- Kontrast

Form

- Skala
- Position
- Proportion

Konst Historia och Rörelse

- Sydamerikansk samt australiensk konst och traditioner
- Pointalismen- Seurat och Pollock
- Abstrakt expressionismen- Kandinsky och Van Gogh
- 2/3D personligt konstverk

Årskurs 8

Konst Historia, Rörelse och Teknik

- OP Art- Riley, Vassrely och Escher
- Pop Art- Warhol och Lichtenstein
- Urban Art- Banksy
- Graffiti/grafisk design
- Japansk konst/traditioner- Hokusai och Koinobori drake.
- Impressionismen/expressionismen- Monet/Munch
- Avtryck
- 3D-Mask

Undervisningsmetoder

Undervisning metoder: Individuellt arbete, grupp arbete, projekt arbete och självständigt arbete.

Utvärdering: Formativ bedömning, reflektionen under processen, kontinuerlig utvärdering under lektionen och reflektion.

Textilslöjd

Årskurs 7

Handsömnad och broderi

- Maskinbroderi
- Maskinsömnad

Sy ett klädesplagg i trikå

- Sy med trikåsöm och tvillingnål
- Tilda-sömnad

Tryckning och färgning

- Schabloner, tygtryck

Garnteknik

- Mönsterstickning
- Virkning enligt mönster

Skissa och planera

- Planera ett ändamålsenligt plagg
- Skissa plagget
- Dokumentera arbetsprocessen

Årskurs 9

Handsömnad och broderi

- Maskinbroderi
- Fritt broderi

Maskinsömnad

- Hemmets textilier och inredning
- Förvaring

Tryckning och färgning

- Schabloner och stämpel
- Tejpmaskering och måla på tyg

- Screentryck
- Ramtryck med mönsterrapportering

Skissa och planera

- Planera produkten
- Dokumentera arbetsprocessen

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, individuellt arbete, projektarbeten, grupparbeten, bilder, demonstrationer, självständigt arbete, modeller, skisser och friskrivning.

Utvärdering: Formativ bedömning, elevbedömning, inlämningsuppgifter, iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, reflektion, iakttagelse kring initiativförmåga och bedömning av färdig produkt.

Trä- och metallslöjd

Årskurs 7

Trä

- Handverktyg, bormaskin, pelarbormaskin, bandsåg, sticksåg, slipmaskin och handöverfräs
- De vanligaste träslagen i slöjden
- Plugg, chips och tappförbindelse
- Skruvar och spikar
- Träsvarvning
- Grundprinciperna i ritningläsning, linjetyper, linjegrovlekar, skalor och vyer
- Trälimning, figursågning och täljning
- Mekanismer av trä
- Bruksföremål, s.s. hyllor, lådor, små skåp etc.
- Ytbehandling (färg, lack och olja)
- CNC fräsning
- Dokumentering av uppgifter

Metall

- Handverktyg i metallslöjd och elverktyg
- Järnsmide
- Material (järn, stål, gjutjärn, koppar, mässing och aluminium)
- Koppardrivning
- Nitning

- Lödning (mjuk- och hårdlödning)
- Svetsning
- Gångor
- Saker av tråd och plåt
- Kombinerade saker av trä, stål och koppar
- Bruksföremål
- Dokumentering av uppgifter

Tiffany

- Planering och tillverkning av eget nyttoföremål

Årskurs 9

- Trä och metallslöjd efter intresse
- Tillverkning av olika saker
- Kombination av olika material
- Användning av olika material, arbetsmetoder och maskiner
- Reparation och renovering möbel, moppar och bilar
- Tiffany
- Ritningläsning
- Metallsvavning
- Olika metoder av ytbehandling
- Elektronik, kombination med trä och metall
- Svetsning
- CNC maskiner
- Dokumentering av processen

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, bilder, filmklipp, demonstrationer, problembaserad undervisning, självständigt arbete, modeller och skisser.

Utvärdering: Formativ bedömning, elevbedömning, läxor, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion, iakttagelse kring initiativförmåga osv. Bedömning av färdig produkt.

Gymnastik och idrott

Årskurs 7

Boll- och lagspel

- Bollövningar med stor och liten boll
- Bollspel för att träna samspelsförmågan
- Enklare regler
- Teknik och spelövningar

Utomhus: fotboll, beachvolleyboll, blyttboll, brännboll, boboll, ultimate frisbee samt olika bollekar. Inomhus: basket, volleyboll, handboll, innebandy, fotboll samt olika bollekar.

Friidrott

Utomhus: löpteknik, längdhopp, höjdhopp, kula, diskus, stafetter och terränglöpning.

Orientering

Orienteringsteori, lätt stjärnorientering, lätta orienteringsbanor (a, b, c) och poängorientering.

Racketsport

Utomhus: tennis och pingis.

Inomhus: tennis, bordtennis och badminton.

Redskapsgymnastik

Räck, trampett, matta, plint, bom och ringar.

Dans och rytmik

Vals, amerikans polka, Virginia reel, troika, oh Susanna och just dance.

Styrketräning

Styrkeövningar med egen kropp och redskap som belastning samt cirkelträning.

Konditionsträning

2000 m test, hinderbana, löpning, motionsgymnastik till musik såsom boxercise och HIT.

Simning

Simning sker 3-4 gånger per år och klass. 200 m test, bröstsim, vattenvana, glidövningar, ryggsim, stafetter, livräddning och hopp.

Skridsko

Skridskoteknik, olika islekar och isspel.

Skidåkning (vid snötillgång)

Lekar, skidteknik och längdåkning.

Lek

Leken skall genomsyra idrotten i skolan och den är en viktig del av undervisningen.

Årskurs 8

Boll- och lagspel

- Bollövningar med stor och liten boll
- Bollspel för att träna samspelsförmågan
- Enklare regler
- Teknik och spelövningar

Utomhus: fotboll, beachvolleyboll, blixtboll, brännboll, boboll, ultimate frisbee samt olika bollekar. Inomhus: basket, volleyboll, handboll, innebandy, fotboll samt olika bollekar.

Friidrott

Utomhus: löpteknik, längdhopp, höjdhopp, kula, diskus, stafetter och terränglöpning.

Orientering

Orienteringsbanor med längre distans.

Racketsport

Utomhus: tennis, pingis. Inomhus: tennis, bordtennis och badminton.

Redskapsgymnastik

Räck, trampett, matta, plint, bom och ringar.

Dans och rytmik

Foxtrot, bugg, danslekar och just dance.

Styrketräning

Utvidgade styrkeövningar, gym-besök och cirkelträning.

Konditionsträning

2000 m test, hinderbana, löpning, motionsgymnastik till musik såsom boxercise och HIT.

Simning

Simning sker 3-4 gånger per år och klass. Alla simsätt, olika dykövningar, vattengympa och livräddningsmoment.

Skridsko

Skridskoteknik, olika islekar och isspel.

Skidåkning (vid snötillgång)

Lekar, skidteknik, längdåkning

Lek

Leken skall genomsyra idrotten i skolan och den är en viktig del av undervisningen.

Årskurs 9

Boll- och lagspel

- Bollövningar med stor och liten boll
- Bollspel för att träna samspelsförmågan
- Enklare regler
- Teknik och spelövningar
- Domarskap

Utomhus: fotboll, beachvolleyboll, blyttboll, brännboll, boboll, ultimate frisbee samt olika bollekar. Inomhus: basket, volleyboll, handboll, innebandy, fotboll samt olika bollekar.

Friidrott

Utomhus: löpteknik, längdhopp, höjdhopp, kula, diskus, stafetter och terränglöpning.

Orientering

Orienteringsbanor med längre distans och poängorientering.

Racketsport

Utomhus: tennis och pingis. Inomhus: tennis, bordtennis och badminton.

Redskaps gymnastik

Räck, trampett, matta, plint, bom samt ringar.

Dans och rytmik

Amerikansk polka, bugg, danslekar och just dance.

Styrketräning

Utvidgade styrkeövningar, gym-besök och cirkelträning.

Konditionsträning

2000 m test, hinderbana, löpning, motionsgymnastik till musik såsom boxercise och HIT.

Simning

Simning sker 3-4 gånger per år och klass. Alla simsätt inkl. fjärilsim, avancerad livräddning, vattenpolo och cirkelträning.

Skridsko

Skridskoteknik, olika islekar och isspel.

Skidåkning (vid snötillgång)

Lekar, skidteknik och längdåkning

Lek

Leken skall genomsyra idrotten i skolan och den är en viktig del av undervisningen.

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, demonstrationer, praktiska övningar individuellt, i par och i grupp och filmklipp.

Utvärdering: Formativ bedömning, elevbedömning, iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, reflektion, iakttagelse kring initiativförmåga och samarbete.

Hemkunskap

Målet för undervisningen är att eleven utvecklar kunskaper, medvetenhet och intresse för arbete, ekonomi och konsumtion i hemmet. Därtill utvecklar kunskaper om jämställdhet och arbetsfördelning samt vilka konsekvenser olika val får för hälsa, välbefinnande, miljö och gemensamma resurser. Målet är även att utveckla kreativitet och initiativförmåga för att klara hushållets mångfacetterade uppgifter.

(Åk 8 ht-20 följer kursplan 2019 där innehållet är samma som nedan åk 8/9.)

Hem- och konsumentkunskap stöder eleven att utveckla kompetenser för att hantera vardagen i ett hem. Eleven uppmuntras i praktiska färdigheter, samarbetsförmåga och kreativitet samt förmågan att göra medvetna val och kunna agera hållbart med hänsyn till hälsa, ekonomi och miljö. Huvudområden är matlagning, näring, matkultur, hållbar konsumtion, hem och miljö.

Undervisningen ger eleven förståelse för olika perspektiv på hållbarhet i hem och samhälle. Områden som tas upp är bland annat miljö, hälsa och ekonomi. Eleven får reflektera kring etik inom livsmedelsproduktion och konsumtion, samt agera ansvarsfullt i vardagen och inse konsekvenser av egna handlingar. Därtill analysera reklamens och mediernas påverkan på konsumtionsvanor.

Svårighetsgraden avanceras stegvis och tillämpas i praktiska färdigheter och teoretiska kunskaper där säkerhet och hygien beaktas. Funktionella metoder där eleven erbjuds fysisk aktivitet, delaktighet och interaktion uppmuntras i undervisningen.

Genomgående innehåll i alla årskurser:

- recept och instruktioner
- tidsdisponering
- livsmedelshygien och kökshygien
- säker användning av redskap och teknisk utrustning
- livsmedelskunskap och näringslära genom praktiska övningar
- sopsortering och matsvinnet i hushållet
- vardagsekonomi genom praktiska övningar
- arbetsfördelningen i hemmet ur ett jämställdhetsperspektiv
- rengöring samt olika rutiner och metoder för detta
- källor för konsumentinformation

Åk 7

Grunder i matlagning och bakning

Sopsortering

Tvätt och praktiska övningar

Miljömedvetenhet och miljömärkning

Åk 8

Matkunskap och matkultur

Planera, tillreda och pröva måltider samt olika måltidssituationer

Måltidens centrala roll för gemenskap och välbefinnande

Dukning, servering, vett & etikett

Praktisk rengöring av hemmet

Åk 9

Matkultur och seder som en del av identiteten och hemmets festligheter

Internationella, nationella och åländska traditioner

Högtider och seder

Undervisningsmetoder

Undervisning: Fokus ligger på lärande i handling med praktiskt arbete, både självständigt och i grupp. Därtill teorigenomgångar, diskussioner, individuellt arbete, pararbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp och demonstrationer.

Utvärdering: Formativ bedömning, läxor, muntliga- och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter. Iakttagelser av timaktivitet, reflektion under processen, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, iakttagelse kring initiativ- och reflektionsförmågan.

Engelska A1-språk

Årskurs 7

Texter och ordområden

- Australien
- Smarta personer
- Canada
- Beskrivningar; för och emot
- Livet med djur

Grammatik

- Pronomen
- Presens
- Regelbundet och oregelbundet preteritum
- Perfekt
- Pluskvamperfekt
- Oregelbundna verb

Arbetsätt

- Pararbete
- Grupparbete
- Dramatisering
- Översättning
- Webbaserat
- Filmer
- Ämnesövergripande arbete

Årskurs 8

Texter och ordområden

- Fritid
- Kropp och själ
- Engelskspråkiga länder
- Arbetslivet
- Milstolpar; uppfinningar och upptäckter
- Skräck

Grammatik

- Pronomen
- Adjektiv och adverb
- Genitiv
- Oregelbundna verb
- Bestämd artikel
- Svenskans "det"
- Progressiv form
- Ing-formen efter preposition

Arbetsätt

- Pararbete
- Grupparbete
- Dramatisering
- Översättning
- Webbaserat

- Filmer
- Ämnesövergripande arbete

Årskurs 9

Texter och ordområden

- Människors samspel
- Vardags- och yrkesliv
- Litteratur
- Skrivandets hantverk
- Åsiktsforum
- Världen

Grammatik

- Ordföljden
- Passiv
- Modala hjälpverb
- Tidsprepositioner och tidsuttryck
- Villkorsbisatser
- Futurum
- Verb som kräver -ing-form

Arbetsätt

- Pararbete
- Grupparbete
- Dramatisering
- Översättning
- Webbaserat
- Filmer
- Ämnesövergripande arbete

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, hörövningar (dialoger, texter, sånger), textförståelse, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, självständigt arbete, uppsatser, friskrivning, webbaserat arbete, dramatisering och översättning samt ämnesöverskridande arbete.

Utvärdering: Formativ bedömning (under läroprocessen), elevbedömning, läxor, muntliga och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter, timaktivitet,

diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion och initiativförmåga.

Finska A2-språk

Årskurs 7

Repetition och fördjupning av genomgånet stoff från lågstadiet

- Presentationer
- Länder och språk
- Frågeorden
- Väder
- Tid
- E-post
- Familj
- Boende

Grammatik

- Personliga pronomen
- Vokalharmoni
- KPT-växling
- Genitiv
- Adjektiv
- Partitiv
- Lokalkasus
- Tidsuttryck
- Pluralböjning
- Verbböjning
- Imperativ
- Demonstrativa pronomen

Årskurs 8

Samtal och presentationer, förstå anvisningar och råd, uttrycka känslor, beskriva och samtala om händelser samt uttrycka antal, mängder och priser

- Resor
- Mat och dryck samt fest
- Jobb
- Kläder
- Kroppen
- Resor
- Stugliv

Grammatik

- Temaformerna
- Adjektiv
- Objekt
- Bisats
- Preteritum
- Passiv presens

Årskurs 9

Ägande, vardagliga situationer, samtal och jämförelser samt olika tillstånd och förändringar

- Hobby
- Sjukdomar
- Bröllop
- Intervjuer
- Utbildning
- Jobb
- Butik

Grammatik

- Negativa imperfekt
- Jakande och nekande perfekt
- Jakande och nekande pluskvamperfekt
- Possessivsuffix
- Essiv
- Translativ
- Komparation av adjektiv

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, hörövningar (dialoger, texter, sånger), textförståelse, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, självständigt arbete, uppsatser, friskrivning, webbaserat arbete, dramatisering och översättning samt ämnesöverskridande arbete.

Utvärdering: Formativ bedömning (under läroprocessen), elevbedömning, läxor, muntliga- och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter, timaktivitet, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion och initiativförmåga.

Finska B2-språk

Årskurs 7

Ordförråd inom vardagsrelaterade områden

- Färger, siffrorna & tal, skolord, kläder, månaderna, frukt, matvaror, klockan, fordon mm
- Enkla fraser

Enkla talövningar

- Dialoger
- Parläsning
- Lekar

Grammatik

- Verbböjningar i presens, jakande och nekande
- Substantivets tre temaformer
- Partitiv efter räkneord
- Kaksi kirjaa, monta omenaa
- Adjektivets - tre temaformer
- Kongruens
- Kolme keltaista taloa
- Yttre lokalkasus
- Pöydällä- pöydältä- pöydälle / Missä? Mistä? Mihin?
- Objekt
- Annan sinulle pallon
- En anna sinulle palloa

Årskurs 8

Ordförråd inom vardagsrelaterade områden

- Väderstreck, släktingar, kroppsdelar, natur, årstider, idrotter, ordningstalen
- Fraser

Enkla talövningar

- Dialoger
- Talövningar
- Spel
- Parläsning

Grammatik

- Possessiva pronomen
- Auto on minun
- Infinitiv
- Istua, tulla, hypätä
- Lokalkasus
- Preteritum
- Istuin, kysyin

Årskurs 9

Uttal och betoning samt tal- och skriftspråk

- Europa
- Resor
- Skärgård
- Loppis
- Tidningar
- Simhall
- Helger och årstider
- Skolan
- Mat
- Musik
- Internet
- Djur
- Uppköp

Grammatik

- Inre och yttre lokalkasus
- Verbets tema
- Possessivsuffix
- Objekt
- Imperativ
- Jakande och nekande imperfekt
- Tidsuttryck

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, hörövningar (dialoger, texter, sånger), textförståelse, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, självständigt arbete, uppsatser, friskrivning, webbaserat arbete, dramatisering och översättning samt ämnesöverskridande arbete.

Utvärdering: Formativ bedömning (under läroprocessen), elevbedömning, läxor, muntliga- och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter, timaktivitet, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion och initiativförmåga.

Tyska B-språk

Årskurs 7

Temaområden

- På campingplatsen
- Skolan

- Fritiden
- Familjen och vännerna
- Yrken och egenskaper
- Djur
- Så bor vi
- Livsmedel och maträtter
- Mode och kläder
- Kroppsdelar och sjukdomar

Grammatik

Frågeord, räkneord, personliga pronomen och substantiv i grundform och objektsform, obestämda och bestämda artiklar, possessiva pronomen, regelbundna och oregelbundna verb i presens (nutid), olika slags adjektiv och adverb.

Arbetsätt

Text- och övningsboken är grunden för

- Webbaserad ut- och inläring

Olika appar används som verktyg för

- Dramatisering
- Sång och musik
- Individuellt arbete, par- och grupparbete
- Skriftliga och muntliga övningar
- Läsa, lyssna, spela in och prata

Årskurs 8

Temaområden

- Fritiden
- På resa
- Hemma
- Vännerna
- Sport och äventyr

Grammatik

- Repetition av den grammatik som finns i åk 7
- Svaga och starka verb i perfekt ("har gjort" - formen)
- Modala hjälpverb
- Substantiv i pluralis
- Substantiv i grundform, ackusativ och dativ
- Prepositioner med ackusativ
- Prepositioner med dativ
- Personliga och possessiva pronomen i grundform, ackusativ och dativ

Arbetsätt

Text- och övningsboken är grunden för

- Webbaserad ut- och inläring

Olika appar används som verktyg för

- Dramatisering
- Sång och musik
- Individuellt arbete, par- och grupparbete
- Skriftliga och muntliga övningar
- Läsa, lyssna, spela in och prata

Årskurs 9

Temaområden

- Mat och måltider
- Ungdomstiden
- Generation 2.0
- Drömmar och framtiden
- Realia om tyskspråkiga länder
- Vår egen resa till ett tyskspråkigt land

Grammatik

- Verb som uttrycker det förflutna, nutiden och framtiden
- Skiljbara och icke-skiljbara verb
- Substantiv i grundform, ackusativ, dativ och genitiv
- Personliga och possessiva pronomen likaså i alla kasus
- Relativa pronomen
- Bisatsinledande ord och bisatsers ordföljd

Arbetsätt

- Webbaserad ut- och inläring
- Muntliga övningar, lyssna och förstå, spela in och prata
- Skriftliga övningar, läsa och förstå, översätta, skapa egna texter
- Individuellt arbete, par- och grupparbete
- Musik, filmsnuttar från t.ex. Youtube och egna dramatiseringar
- Göra mat och program till "tysk afton" med föräldrar och vänner
- Resa och lära i ett tyskspråkigt land
- Dokumentera resan med texter på svenska och tyska samt bilder

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, hörövningar (dialoger, texter, sånger), textförståelse, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella

skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, självständigt arbete, uppsatser, friskrivning, webbaserat arbete, dramatisering och översättning samt ämnesöverskridande arbete.

Utvärdering: Formativ bedömning (under läroprocessen), elevbedömning, läxor, muntliga- och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter, timaktivitet, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion och initiativförmåga.

Franska B-språk

Årskurs 7

Ordområden

- Hälsningsfraser
- Presentation; namn, ålder, var man bor, yrke och släktskap
- Namn på några djur
- Färger
- Namn på några klädesplagg
- Några länder, nationaliteter och språk
- Klockan
- Fritidsaktiviteter
- Veckodagar
- Frågeord
- Frukt och grönsaker

Grammatik

- Personliga pronomen
- Verbet AVOIR i presens
- Verbet ÊTRE
- Genitiv
- Obestämd och bestämd artikel
- Adjektiv och deras placering
- Regelbundna -ER verb
- Negation; inte, aldrig, ingenting
- Verbet FAIRE
- Verbet ALLER och futurum med ALLER
- Räkneord 0-100

Årskurs 8

Ordområden

- Tidsuttryck; datum och årtal
- Månader och årstider
- Väderstreck
- Vilda djur
- Frågeord rep.
- Småord; COMME, SI, QUE, ET, MAIS
- Kroppsdelar
- Väderuttryck

Grammatik

- Demonstrativa pronomen
- Verben VOULOIR, POUVOIR
- Possessiva pronomen
- Prepositioner vid städer och länder
- Passé composé av -ER verb
- Presens av de oregelbundna verben VENIR och DIRE
- Imperativ av -ER verb
- Självständiga personliga pronomen
- Presens av det oregelbundna verbet PRENDRE
- TOUT, TOUTE, TOUS, TOUTES
- Presens och passé composé av regelbundna -DRE verb
- Presens och passé composé av de oregelbundna verben LIRE och ÉCRIRE
- Räkneord 100-

Årskurs 9

Ordområden

- Verktyg
- Beskriva föremål med hjälp av färg och material
- Klädesplagg
- Fråga efter vägen och förstå en vägbeskrivning
- Ge och förstå uppmaningar med hjälp av imperativ
- Samtala om vad du tycker om att äta och dricka
- Kunna beställa på restaurang
- Prata om känslor

Grammatik

- Futur simple av regelbundna verb
- Futur simple av AVOIR, ÊTRE, FAIRE, ALLER
- Verbet CROIRE
- Ordningstal
- Passé composé med AVOIR och ÊTRE

- Imparfait av regelbundna verb
- Imparfait av AVOIR, ÊTRE, FAIRE, ALLER
- Futur simple av VOIR
- Adjektiv/adverb
- Verben BOIRE, TENIR, CONNAITRE
- Imperativ av ALLER
- QUI, QUE, COMME = som
- Reflexiva verb; presens, passé composé, ställa frågor
- Objektspronomen, ackusativformer

Undervisningsmetoder

Undervisning: Teorigenomgångar, hörövningar (dialoger, texter, sånger), textförståelse, diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, projektarbeten, grupparbeten, individuella skriftliga arbeten, bilder, filmklipp, självständigt arbete, uppsatser, friskrivning, webbaserat arbete, dramatisering och översättning samt ämnesöverskridande arbete.

Utvärdering: Formativ bedömning (under läroprocessen), elevbedömning, läxor, muntliga och/eller skriftliga prov, inlämningsuppgifter, individuella skriftliga uppgifter, timaktivitet, diskussion, iakttagelser, kontinuerlig utvärdering under lektionerna, muntliga- och skriftliga förhör, reflektion och initiativförmåga.

Tillval svenska

Tillval svenskans syfte är att stärka elevernas kunskaper i att läsa, skriva och tala och därmed bidra till att ge eleverna möjlighet att öka sina resultat i svenska och övriga ämnen. På grund av detta ligger fokus till stor del på läsning och läsförståelse, men också på övningar kring skrivande och talande.

Tillval svenskan anknyter mycket till svenskan och svenskans olika arbetsområden. Det finns ett grundinnehåll att utgå ifrån i b-svenskan, men innehållet styrs även utifrån de olika gruppernas behov.

Årskurs 7

Lässtrategier, läsning av faktatexter/studieteknik

Inleder höstterminen. Genomgång av lässtrategier för GHS. Aktivera förförståelsen, ordförståelse, ställa och svara på frågor, kopplingar och ta utbudet viktigaste.

Skriva

Skrivövningar och skönlitterärt skrivande. Träna på skrivregler, skrivregelövningar och bearbeta texten.

Utveckla svaren

Genomgång av en strategi för att utveckla svaren. Träna på att skriva utvecklade svar på frågor.

Läsning av skönlitterär bok

Läser och fyller i en läsjournal.

Tala

Muntliga övningar och läsa högt.

Årskurs 8

Lässtrategier

Repetition av lässtrategierna och utveckla svaren.

Nyheter/journalistik

Läsning av nyhetstexter. Källkritik och myter och sägner.

Skriva

Genomgång av novellgenren. Träna på att bearbeta texten.

Dikter och beskrivningar

Läsa dikter. Träna på att känna igen och skriva miljö- och personbeskrivningar.

Läsning av skönlitterär bok

Läser och fyller i läsjournal.

Talövningar

Faktatext

Träna på att referera/omformulera en text.

Årskurs 9

Lässtrategier

Repetition av lässtrategierna och utveckla svaren.

Presentationsteknik

Hur håller man ett bra föredrag? Presentation, layout och kroppsspråk. Retorik och skriva tal.

Deckare

Läsa utdrag eller deckarnoveller. Läsa om deckares uppbyggnad och olika slags deckare.

Klassiker

Läsa och diskutera. Skriva en robinsonad.

Tillval Engelska

Årskurs 8

- Measurement
- People
- Sport and tv.
- Transport and History
- New York
- Natural disasters
- Civil Rights Movement
- Uppgifter i åk 8 har fokus på USA's historia och kultur.

Årskurs 9

- Crime
- Fashion
- Transport
- Relationships
- Australia
- Movie World
- Space

Elevhandledning

Utöver schemalagd undervisning i elevhandledning så handleder även alla ämneslärare eleverna i hur de på bästa sätt tar till sig undervisningen i olika läroämnen så att eleverna får känna att de kan lyckas med sin skolgång.

Årskurs 7 (1 lektion i veckan under höstterminen)

- Hur är det att gå i högstadiet
- Självkännedom
- Motivation
- Inlärningsstilar

- Hur fungerar minnet
- Orka plugga – träna minnet
- Minnestekniker
- Hur läsa faktatexter
- Anteckningsteknik
- Vitsord och målsättningar inför högstadiet

Handledningssamtal om skoltrivsel, studievänor och studieframgång i början av höstterminen.

Årskurs 8 (1 lektion i veckan under vårterminen)

- Multipla intelligenser
- Begåvningar och yrken
- Yrkesvalstest
- Yrkets historia
- Yrkesområden och branscher
- Arbete om ett yrke
- Bransch- och yrkespresentationer

Handledningssamtal om studievänor, motivation och framtid i april – maj.

Årskurs 9 (1 lektion i veckan under hela läsåret)

- Utbildningssystemet på Åland, i Finland och Sverige
- Antagningssystemet och poängberäkning
- Utbildningar på gymnasialstadiet
- Presentation om yrkesgymnasiet
- Presentation om Ålands folkhögskola
- Studiebesök till Ålands yrkesgymnasium
- Studiebesök till sjöfartsakademin, Vålön
- Studiebesök till Ålands lyceum
- Utbildningsstigar och utbildningsområden
- Ansökan till utbildningar på gymnasialstadiet
- Kursval till Ålands lyceum och läroplaner inom yrkesutbildningen
- Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet
- Arbetslagstiftningen för unga
- Att söka sommarjobb
- Ungdomslösen – presentation

Handledningssamtal om ansökan till gymnasialstadiet i oktober – december

Undervisningsmetoder

Undervisning: Muntliga och skriftliga övningar enskilt och i grupp, inbjudna gäster och föreläsningar. Diskussionsövningar, individuellt arbete, pararbeten, grupparbeten och individuella skriftliga arbeten.

Utvärdering: Elevhandledningen bedöms i betyget med anteckningen *Deltagit*.